

Täysistunto

Torstai 14.12.2017 klo 10.00—17.04

2.1. Pääluokka 24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Puhemies Maria Lohela: Esitellään ulkoasiainministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 24.

Keskustelu

10.01 **Mika Niikko ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulkoministeriön hallintoalalta seuraavaa. Pääpiirteittäin käyn läpi tässä nyt nämä keskeiset asiat.

Ulkoasiainhallinnon toimintamenoiksi esitetään noin 220 miljoonaa euroa. Tästä noin 134 miljoonaa euroa kohdistetaan 90 toimipistettä kattavan edustustoverkon kustannuksiin.

Valiokunta toteaa, että laaja ja toimiva edustustoverkko on Suomelle erittäin tärkeä. Valiokunta on huolissaan siitä, että lähetystöjen turvallisuushat ja niistä aiheutuneet kustannukset ovat kasvaneet. Suomen läsnäolon tarpeellisuutta turvattomimmissa kohteissa, kuten Kabulissa, on tärkeää seurata tarkasti. Läsnäololla saavutettavan hyödyn on oltava suurempi kuin poistumisesta syntyvien vaikutusten.

Valiokunta korostaa, että työntekijöiden turvallisuudesta on ehdottoman tärkeää huolehtia. Lisäksi tulee arvioida, ovatko korkeauhkaisissa lähetystöissä henkilökunnan huoltomatkojen määrät sekä palautumis- ja lepojaksot oikealla tasolla.

Valiokunta on muutenkin huolissaan ulkoasiainhallinnon henkilöstön jaksamisesta ja töiden järjestelyistä. Useasta lähetystöstä on poistunut niin sanottu kakkoshenkilö, jolloin muun muassa lomien järjestäminen on ongelmallista. [Hälinää — Leena Meri: Niikko, onko se mikki päällä?] — Minä en tiedä, kun täällä kuuluu semmoinen puheensorina, että minä en kuule omaa ääntäni ollenkaan. — Onko tämä mikki päällä?

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, pyydän nyt nämä kaikki muut keskustelut siirtämään ulkopuolelle.

Kiitos, puhemies! — Valiokunta pitää hyvänä, että matkustus Suomeen on jälleen kasvamassa erityisesti Venäjältä ja Kiinasta. Valiokunta korostaa, että viisumiprosesseja tulee edelleen sujuvoittaa ja nopeuttaa, jotta Suomi pystyy vastaamaan lisääntyneeseen kysyntään ja hyödyntämään myös tarjolla olevat kaupalliset mahdollisuudet.

Valiokunta näkee perustelluksi sekä jatkaa vuonna 2017 aloitettua muuttoliikeviestintää että osallistua samoilla mekanismeilla radikalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen viestintään. Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa radikalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen viestintään.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Talonrakennukset. Valiokunta pitää tärkeänä, että ulkoasiainhallinnon kiinteistöjen kunnosta pystytään huolehtimaan ja että riittävä rahoitus rakennus- ja korjaushankkeisiin turvataan.

Kriisinhallinta. Valiokunta toteaa, että momentin varalla olo -kohta on poistettu kokonaan. Kaikkien uusien ja käynnissä olevien operaatioiden lisärahoitus tapahtuu näin ollen lisätalousarvioesitysten kautta.

Kansainvälinen kehitysyhteistyö. Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan olevan vuonna 2018 yhteensä 886,3 miljoonaa euroa. Tämä vastaa syksyn 2017 ennusteiden mukaan noin 0,38:aa prosenttia bruttokansantulosta. Valiokunta pitää hyvänä, että rahoitus kasvaa euromääräisesti. Sinänsä myönteinen bruttokansantulon nousu aiheuttaa kuitenkin kehitysyhteistyön rahoituksen prosenttiosuuden pienentymisen. Osuuden säilyttäminen vuoden 2017 tasolla 0,39 prosentissa vaatisi arviolta lisäksi noin 16,6 miljoonan euron lisärahoitusta. Valiokunta pitää hyvänä, että Suomi kiinnittää erityistä huomiota tyttöjen ja naisten oikeuksiin. Valiokunta painottaa, että kehitysyhteistyön tuloksellisuuteen ja vaikuttavuuteen tulee kiinnittää entistäkin enemmän huomiota kehittämällä seuranta- ja evaluointitoimintaa.

Valiokunta pitää perusteltuna, että Finnfundin pääomaa esitetään korotettavaksi 10 miljoonalla eurolla. Valtio on pääomittanut Finnfundia noin 165 miljoonaa euroa sen perustamisen, vuoden 1980, jälkeen. Yhtiön pääoma on kasvanut yli 250 miljoonaan euroon, joka on uudelleen sijoitettu kehityspolitiikan linjausten mukaisesti ulkoasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi: Valiokunta korostaa, että ulkoasiainhallinnon tulee ohjata kaikkia toimijoita Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden, yhteisten arvojen sekä tuloksellisen toiminnan kansainvälisten pelisääntöjen, kuten avoimuuden ja tilivelvollisuuden, mukaisesti. Veronkiertoon ja pääomien siirtämiseen veroparatiisien kautta tulee suhtautua erittäin vakavasti.

Valiokunta nostaa lisäksi esiin, että ODA-laskennan raportointikäytännöt tulee yhtenäistää. Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa korkotuki-instrumenttiin osoitettuna PIF-investointitukeen.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Soini, 5 minuuttia.

10.07 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää valtiovarainvaliokuntaa ja myös ulkoasiainvaliokuntaa vuoden 2018 talousarvioesityksen perusteellisesta käsittelystä ja arvokkaista huomioista. Keskustelu tänään on äärimmäisen tärkeä. Elämme hyvin turbulentissa maailmassa. Talous on keskeinen turvallisuustekijä, ja vain kestäväällä pohjalla oleva kansallinen talous ja kansainvälinen kilpailukyky luovat perustan myös ulkopoliittisten tavoitteiden saavuttamiselle. Hallitus on tässä suhteessa pyrkinyt ja päässyt merkittäviin tuloksiin. Taloutemme on vihdoinkin kasvu-uralla.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata itsenäisyytemme ja alueellinen koskemattomuus, parantaa ihmisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Toimintaympäristömme voimakas muutos tarjoaa meille mahdollisuuksia mutta myös vakavia huolenaiheita. Kansainvälinen turvallisuustilanne on eurooppalaisesta näkökulmasta heikentynyt. Ominaista on muutosten nopeus ja ennakoimattomuus. Tarve tehokkaammalle kansainväliselle yhteistyölle on entisestään kasvanut.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Mutta kuten hyvin tiedetään, multilateraalinen ja sääntöperusteinen yhteistyö on kohdannut monenlaisia uusia haasteita.

Euroopan unioni on Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeinen toimintakehys ja myös tärkeä turvallisuusyhteisö. EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on kuluneena vuotena edetty kukonaskelin, varsinkin jos vertaa aikaisempaan kehitykseen. Suomi on ollut tässä mukana eturivissä. [Paavo Arhinmäen välihuuto] — Mutta, edustaja Arhinmäki, on hienoa, että saadaan asioita aikaan eikä vain puslista huutelua ja menneisyyteen tuijottelua. Sieltä ei löydy mitään muuta kuin vaikeuksia ja epäonnistumisia, ja se on tietysti asia sinänsä. [Välihuutoja vasemmalta]

Arvoisa puhemies! EU:n on pystyttävä myös muilla sektoreilla, edustaja Arhinmäki, erottamaan jyvät akanoista. [Välihuutoja vasemmalta] — Puhe on hyvin vaikuttavaa, koska se saa vasemmistossa aikaan argumentointia, joka tosin hieman epäselvästi tänne kuuluu. — Eli on keskityttävä. On keskityttävä olennaiseen, ja kannattaa keskittyä siihen todella vakavasti. Yhteisten tavoitteiden tulee olla realistisia, selkeitä. Tulosten tulee puhua puolestaan. Tämä koskee niin brexitiä kuin EU:n kehittämistä.

Hallitsematon muuttoliike sekä terrorismin ja radikalisaation uhka lisäävät entisestään odotuksia kansainvälisille yhteisöille, mukaan lukien Euroopan unioni. Kokemuksesta tiedämme, että parantamisen varaa on. Toimintaympäristön muutosten myötä pohjoismainen yhteistyö erityisesti Suomen ja Ruotsin välillä sekä transatlanttinen yhteistyö ovat Suomelle tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin esitetään 219 miljoonaa euroa. Ulkosuhteiden hoito perustuu henkilöstömme vahvaan osaamiseen ja tiiviisiin verkostoihin eli tehokkaaseen diplomatiaan. Valtiovarainvaliokunnan huoli henkilöstön turvallisuudesta ja jaksamisesta alueella, jossa uhkataso on korkea, on aiheellinen. Tämä on asia, johon olen pyrkinyt nykyresurssien puitteissa muun muassa henkilöstön keinoin saamaan parannuksia.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, aivan oikein, että laaja ja toimiva edustustoverkko on Suomelle erittäin tärkeä. Painotamme voimavaroja niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa.

Ulkoasiainhallinnosta vastaavana ministerinä jaan ulkoasiainvaliokunnan huolen ministeriöiden toimintamenojen laskevasta kehityksestä ja kehyksestä. Tämä trendi ei mahdollista esimerkiksi uusien edustustojen avaamista. Samaan aikaan toimintaympäristön muutokset lisäävät edustustoverkkomme tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyviä menoja. On tiedostettava sekin, että mahdolliset uudet säästövelvoitteet lähivuosina johtaisivat vääjäämättä edustustojen sulkemiseen. Tähän isänmaalla ei kerta kaikkiaan ole varaa. Vuonna 2018 en ole suunnittelemassa muutoksia edustustoverkkoon, eikä budjettikirja siihen meitä pakotakaan. Kiitos siitä.

Suomen puheenjohtajuus, arvoisa puhemies, Arktisessa neuvostossa on sujunut hyvin ja jatkuu vuoteen 2019. Arktisen neuvoston puheenjohtajuutta hyödynnetään niin neuvoston aseman vakiinnuttamisessa kuin Suomen kansallisten intressien eteenpäinviemisessä.

Euroopan neuvostossa johdamme puhetta marraskuusta 2018 lähtien, ja ensi vuonna valmistaudutaan Suomen EU-puheenjohtajuuteen. Ulkoministeriökin täyttää tasan 100 vuotta.

Arvoisa puhemies! Palaan kriisinhallintaan ja muihin asioihin sitten, kun päästään debattiin, koska tässä aikaraja tuli vastaan jo minuutti sitten.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

10.13 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Juuri äsken, ennen tänne saapumistani, minulla oli ilo yhdessä Maailmanpankin investointihaara IFC:n varapääjohtaja Nena Stoilkovicin kanssa lanseerata Suomessa meidän historiamme suurin yksittäinen ilmastorahoitusinvestointi — Suomelta noin 114 miljoonaa euroa — jonka tarkoituksena on synnyttää puolen miljardin euron hankeputki seuraavan viiden vuoden aikana yhdessä Maailmanpankin kanssa, mahdollistaa se, että suomalaiset ratkaisut saavat jalan ovenrakoon ja vähän enemmänkin Maailmanpankin miljardihankkeissa, mahdollistaa se, että Maailmanpankki löytää tavan mennä köyhimpiin maihin, löytää tavan mennä alkuvaiheen riskisimpiin hankkeisiin, joissa me itse asiassa olemme olleet heitä etevämpiä jo aiemmin, esimerkiksi Finnfundin toiminnassa, joka on ollut ketterämpiä kuin Maailmanpankillä tässä suhteessa.

Ilmastorahoituksen osalta meillä itse asiassa ilmastorahoituksen määrä kasvaa merkittävästi sekä äsken mainitun takia että sen takia, että meillä Finnfundin rahoituksesta noin kaksi kolmasosaa ohjautuu ilmastohankkeisiin. Viimeisen vuoden aikana on tehty 200 miljoonan euron edestä uusia päätöksiä. Samoin uuden korkotukiluottoinstrumentin, Public Sector Investment Facilityn, kautta on jo yli puolen miljardin hakemuskäärä olemassa niihin hankkeisiin — merkittävä osa ilmastohankkeista, vesiosaamista — ja tässä suhteessa kiitän myös valtiovarainvaliokunnan jaostoa esityksestä, että korkotukiluoton määrärahoihin saadaan vielä 400 000 euron lisäys. Olemme tuleville vuosille itsekkin miettimässä, miten pystytään tukemaan, kun niitä hyviä hankkeita on enemmän kuin itse asiassa oletettiin silloin, kun tämä uusi väline alkuvuodesta lanseerattiin.

Varsinaisen kehitysyhteistyön rahoituksen osalta onneksi meillä on nyt euromääräisesti leikkausten aika takana ja kasvun aika edessä — noin 11 miljoonaa euroa enemmän talousarviomäärärahoja ensi vuonna kuin kuluvana vuonna, noin 40 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2016. Positiivinen haaste, samalla toki myös ongelma, on se, että bruttokansantuote näyttää kasvavan aina vain ennusteita nopeammin ja tästä syystä kehitysyhteistyön osuus bruttokansantuotteesta ei kasva vaan pikemminkin näyttäisi laskevan yhden sadasosan prosentista ensi vuodelle. Toki on niin, että hallitus on sitoutunut pitkällä aikavälillä 0,7 prosenttiin, ja on aivan oikein, että valiokuntakin painottaa tämän sitoutumisen tärkeyttä.

Sisältöpainotukset syvenevät entisestään. Tytöt ja naiset ovat olleet pitkään keskiössä Suomen kehitysyhteistyössä. Nyt, kun olemme talousarviokauden ja myöskin kehyskauden toimeenpanosuunnitelmaa mietineet, tarkoitus on nostaa väestörahoisto UNFPAn rahoitusta, nostaa tyttöjen ja naisten osuutta, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien osuutta entisestään. Ja kuten budjettikirjastakin näkyy, itse sukupuolitasa-arvoon liittyvien hankkeiden osuus nousee ensi vuonna jo tehdyillä päätöksillä ja nousee tästä vielä enemmän.

Paineita kohdistuu, niin kuin mietinnössä todetaan, köyhimpiin maihin, siis LDC-maihin, liittyvän rahoituksen osuuteen. Haluan kuitenkin sen korjata — kun välillä vähän harhaanjohtavasti luetaan, että osuudessa kehitysyhteistyöstämme köyhimpien maiden osuus laskee ensi vuonna — että osuus bruttokansantuotteesta ei nouse, koska meidän bruttokansantuotteemme nousee nopeammin kuin kehitysyhteistyövarat, koko kehitysyhteistyövarojen osuus bruttokansantuotteesta ei nouse, mutta sinänsä kehitysyhteistyön sisällä kyllä köyhimpien maiden osuutta painotetaan aiempaa enemmän, ei vähemmän, niin kuin välillä kuulee väärin luettavan.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Tuloksellisuutta painotti tässä valiokunnan jaoston puheenjohtaja ja myöskin valiokunta mietinnössään. Se on erittäin tervetullut viesti. Olemme nyt itse asiassa kaikki meidän selontekomme painopisteet laatineet tämmöisiksi lakanoiksi kustakin niistä, joissa mietitään, mitkä ovat tulokset kustakin, mitkä ovat keinot, minkälainen on europanostus per tulos. [Puhuja näyttää kädessään paperia] Se ei ole tietenkään ollenkaan helppoa työtä, kun puhutaan kehitysyhteistyöstä — valtava määrä riskejä ja epävarmuuksia. Meidän pitää uskaltaa olla siellä, missä riskejä on, mutta ensi vuonna, kun annamme eduskunnalle keskusteltavaksi raportin kehitysyhteistyön tuloksellisuudesta, uskon, että se on huomattavasti konkreettisempi kuin aiemmin ja siellä pystytään myös tarkemmin analysoimaan, mitä saadaan aikaan.

Viennin edistämisen puolella todellakin, kuten ulkoministeri mainitsi, on haasteita maailma täynnä. Tulin eilen illalla Buenos Airesista WTO-ministerikokouksesta. Se valitettavasti ei ollut kovinkaan toivoa herättävä kokous. Jopa sellainen asia kuin sähköisten palveluiden tullittomuus oli vuorokausi sitten vakavasti uhattuna, niin että esimerkiksi Supercellin ja Rovion Angry Birds - ja Clash of Clans -pelit tulisivat osassa maita tullillisiksi ja osassa eivät. Tämmöinen peruseriaate, joka on ollut tähän asti ihan selvä, että ei sähköisiin palveluihin tulleja, oli vaarassa. Se saatiin onneksi vielä yön neuvotteluissa kumottua, mutta uusissa asioissa ei päästä eteenpäin. Protektionismi kumpuaa kyllä monesta suunnasta, ja tässä suhteessa se, että Suomen edustustot ovat vahvoja tukemaan suomalaisyritysten tasapuolista kohtelua, on ehkä tärkeämpää kuin aikoihin.

Tässä suhteessa kiitän myös valiokuntaa huomiosta, että edustustojen osalta painotetaan kaupan edistämistyötä. Tähän on nyt onneksi myös talousarviossa puolitoista miljonna euroa uutta siemenrahaa, jolla luomme tulospäätösten vienninedistämisrahan edustustoille, että vienninedistämisuunnitelmien toimeenpanoa tuetaan ja toisaalta tuloksellisimmista saa seuraavalle vuodelle lisämäärärahaa, jolloin tulee kannuste edetä näissä asioissa. Ja perustetaan kehitysmaaliiketoiminnan pilotti, jossa aivan erityisesti nyt kolmessa valitussa maassa varmistamme, että suomalaisyritykset ovat ajoissa hereillä, kun siellä kansainvälisten rahoituslaitosten hankkeita viedään eteenpäin, ja ne pääsevät [Puhemies koputtaa] näihin hankintoihin kiinni, koska annettavaa [Puhemies koputtaa] meillä toden teolla on.

Puhemies Maria Lohela: No niin, sitten siirrytään debattiin. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan. — Edustaja Vanhanen aloittaa.

10.19 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustustoverkko ei välttämättä ole kaikkein populaarein aihe, mutta panin kyllä mielessäni merkille ministeri Soinin kannan siitä, että edustustoverkkoa ei enää supisteta. Ulkoasiainvaliokunta omassa lausunnossaan kiinnitti huomiota jopa edustustojen omistuskysymykseen. Periaatekysymyksenä koimme, että edustustojen suora omistaminen on usein järkevämpää kuin vuokrallepano. Meillä on paljon tärkeitä edustustoja, jotka ovat meille Suomen käyntikortteja, ja ne pitäisi kyetä lähivuosina saamaan kuntoon.

Toinen aihe, kehitysyhteistyö. Aikanaan edesmennyt presidentti Koivisto totesi, että on omat rajoitteensa siinä, kuinka itse ulkomaille velkaantuva ja vaihtotaseen vajeessa oleva maa pystyy muita auttamaan, ja niinhän se on, että joskus täytyy omat asiat laittaa kuntoon, jotta voi muita auttaa. Nyt leikkaukset on tehty, ja aivan kuten ministeri Mykkänen totesi, nyt on jo uusi kasvu alkamassa. Ulkoasiainvaliokunta odottaa hallitukselta pidem-

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

män tähtäimen ohjelmaa, [Puhemies koputtaa] miten tähän pitkäaikaiseen tavoitteeseen voitaisiin päästä.

10.21 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! YK:n päätöslauselma "Nuoret, rauha ja turvallisuus" täytti viime viikolla kaksi vuotta, ja tuon päätöslauselman perimmäinen viesti on se, että rauhaa ei maailmaan rakenneta ilman nuorten mukanaoloa. Suomi oli ainoa maa, joka otti viralliseen valtuuskuntaansa nuoren mukaan Euroopan unionin ja Afrikan unionin huippukokoukseen, ja kiitän siitä ulkoministeriötä ja myöskin Suomen valtionjohtoa.

Mutta kysymys on ennen kaikkea siitä, miten me saamme Afrikan jaloilleen, koska Afrikan tulevaisuus on myöskin Euroopan tulevaisuuden kannalta aivan keskeinen kysymys. Afrikan tulevaisuuteen vaikutetaan muun muassa kehitysyhteistyöllä, ja sen takia täytyy sanoa, että olen surullinen siitä, että hallitus on tehnyt näin mittavat leikkaukset kehitysyhteistyöhön, vaikkakin nyt euromääräisesti nuo määrärahat vähän ensi vuonna nousevat. Kysynkin: onko hallitus nyt valmis sitoutumaan ja tekemään ulkoasiainvaliokunnan edellyttämän ohjelman kehitysyhteistyömäärärahojen nostamiseen 0,7 prosenttiin bkt:sta, tämänöisen ylivaalikautisen ohjelman, johon haettaisiin myöskin parlamentaarista tukea yli puoluerajojen?

10.22 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä budjetissahan käsitellään erittäin tärkeätä asiaa Suomen viennin kannalta eli perustetaan Business Finland -organisaatio, johon yhdistetään nyt Finpro ja Tekes, ja sitten on uutuutena vielä se, että myöskin lähetystöt valjastetaan tähän tärkeänä elementtinä sillä tavalla, että suurlähettiläs tulee johtamaan tätä vienninedistämistoimintaa Business Finlandissa. Sanon suoraan, että tämä on erittäin haastava kysymys. Näillä organisaatioilla on ollut hyvin erilainen toimintakulttuuri tähän asti, ja on hyvin haasteellista, millä tavalla tämä voidaan hoidtaa.

Kiinnitän huomiota myöskin siihen, mihin valiokunnan puheenjohtaja kiinnitti huomiota, että tämä liittyy myöskin siihen kiinteistökysymykseen, eli Suomen kannattaisi nyt ostaa näitä kiinteistöjä, joissa nämä kaikki voisivat toimia yhdessä. Tämä on erittäin tärkeä kysymys. Sitä paitsi nämä kiinteistöt ovat Suomen paras investointi ulkomailla, koska vuokraaminen tulee äärettömän kalliiksi ja ostettu kiinteistö [Puhemies koputtaa] maksaa itsensä takaisin kymmenessä vuodessa.

10.23 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! On tietysti hyvä, että kehitysyhteistyömäärärahoja on nyt hieman nostettu, mutta takana on kyllä aivan hurjan rajut leikkaukset, ja se tavoite, mihin Suomi on sitoutunut, 0,7, karkaa koko ajan kauemmaksi, ja vaatii valtavan pitkän ajan, jotta se saavutetaan. Kysynkin: Onko Suomi todella edelleen sitoutunut tähän tavoitteeseen, ja miten tämä tavoite aiotaan saavuttaa? Aiotaanko se aikatauluttaa niin, että meillä on selvä tiekartta, kuinka sinne pääsemme?

Toisekseen on erittäin huolestuttavaa, että Suomen avun osuus kaikkein köyhimmille maille eli LDC-maille on vähentynyt. Kuten ministeri Mykkänen sanoi, rahaahan on hieman tullut lisää, mutta silti tavoite siitä, että me osallistuisimme 0,2 prosentilla bruttokansantuotteesta näiden kaikkein köyhimpien maiden avustamiseen, on karannut taas kauemmaksi. Päinvastoin Suomi on se maa, mihin kehitysapua menee kaikkein eniten, 118 miljoonaa euroa, ja nyt tässä vielä toivotaan, että näihin turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

[Puhemies koputtaa] Suomessa kuluviin kustannuksiin käytettäisiin entistä enemmän kehitysapurahoja, ja se on väärä kohde.

10.24 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Missä EU:n liittovaltiokehitys, siellä ministeri Soini allekirjoittamassa papereita ja paukuttelemassa henkseleitä. [Simon Elo: Tulihan se henkselit sieltä!] Näin se mieli muuttuu, kun ministerimursun takaovi aukeaa. [Naurua — Välihuutoja] Arvoisa rouva puhemies, muuta päätelmää tästä ministeri Soinin puheenvuorosta ei voi tehdä.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Syyrian kriisin lisäksi Jemenin sisällissota on pahimpia humanitäärisiä kriisejä maailmassa. Lapset, naiset, sivulliset kärsivät, ja liittoutumassa Jemenissä sotaa käyvät muun muassa Saudi-Arabia ja Arabiemiraatit. Molemmat ovat maita, joihin Suomi on vienyt aseita. Suomen asevientä Lähi-idän maihin on itse asiassa kasvanut. Nyt kysymykseni kuuluukin: Miten hallitus aikoo tähän reagoida? Kai te nyt laittatte stopin sille, että näihin sotaa käyviin maihin Lähi-idässä ei jatkossa enää suomalaisia asejärjestelmiä viedä?

10.25 Tiina Elovaara sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustustojen kunnon lisäksi on hyvä, että ministeri kiinnitti huomiota edustustoissa työskentelevien turvallisuuteen. Saimme tänä vuonna seurata Afganistanissa tapahtunutta kaappausta, mikä jälleen kerran osoittaa sen, että meidän tulee olla hereillä ja turvata niiden ihmisten olot, jotka palvelevat Suomea ulkomailla.

Sen lisäksi vietämme ulkoasiainhallinnon 100-vuotisjuhlavuotta, ja yksi Suomen keskeinen teema myös ulkopoliitikassa on tytöt ja naiset. Meidän tulee kiinnittää huomiota naisten osuuteen siviili- ja sotilasoperaatioissa ja rauhanneuvottelutyössä, mutta surukseni huomasin tutkiessani Suomen ulkoministerilistaa sadalta vuodelta, että Suomella on ollut vain yksi naisulkoministeri. Miten näin voi olla?

10.27 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyössä kaipaisin hallitukselta nyt aktiivista otetta Euroopan unionissa nimenomaan sen taittamiseksi, että Afrikassa ilmastonmuutoksen seurauksena ja eriarvoistumiskehityksen seurauksena kriisit ja sodat ovat totta, ja kun siellä myös väestönkasvu yhdistyy tähän, niin paine hakea turvaa ja hakea parempaa elämää Euroopasta tulee kasvamaan. Afrikan väkiluku tulee tuplaantumaan, jolloin puolet väestöstä on alle 25-vuotiaita. Kysynkin nyt molemmilta ministereiltä, Soini ja Mykkänen: oletteko olleet aktiivisesti ajamassa sitä, että Euroopan unionin kehitysyhteistyömäärärahat, joita miljardeja käytetään, voitaisiin yhdistää niin, että apua koordinoitaisiin niin, että tulevaisuudennäkymä näissä maissa paranisi, jotta nuoret pääsisivät koulutukseen ja työhön, ja naisten ja tyttöjen asemaa vahvistettaisiin voimakkaasti niin, että tämä naisten alikäytetty potentiaali tulisi käyttöön? Eli tällainen koordinoitu, yhdessä rakennettu eurooppalainen visio siitä, miten Afrikka saadaan vahvemmaksi, jotta sieltä ei tarvitsisi lähteä hakemaan parempaa elämää Euroopasta.

10.28 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi elää viennistä, ja huomattava osa myöskin tästä nyt orastavasta talouskasvusta on peräisin siitä, että suomalaiset laadukkaat tuotteet, konseptit, osaaminen pärjäävät maailmalla. Kilpailu on kuitenkin kovaa, ja nopeat syövät hitaat, varsinkin näillä uusilla kasvumarkkinoilla.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Business Finland perustetaan nyt vuodenvaihteessa, jolloin Finpro ja Tekes menevät yhteen. On erittäin hyvä asia, että suomalaiselle, sinivalkoiselle vienninedistämistyölle tällä tavalla annetaan ikään kuin terävämmät hampaat. Kuitenkin näyttää siltä, että tämän Business Finlandin budjetti on pienempi kuin Finpron ja Tekesin tällä hetkellä yhteenlaskettu budjetti. Eikö pitäisi olla päinvastoin tässä tilanteessa? Ja tiedossa on myös se, että Tekeillä on maailmalla erittäin hyvä, vahva brändi. Miten tästä brändistä voidaan pitää kiinni ja miten sitä voidaan vaalia myöskin siinä tilanteessa, että Tekes sulautuu yhteen Finpron kanssa?

10.29 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustustoverkko on tärkeä Suomen kansalaisten auttamiseksi ja tietenkin ulkomaankaupan edistämiseksi. Kuitenkin yksi piikki lihassa mielestäni on Afganistanin lähetystö, koska sen ylläpitokustannukset ovat äärimmäisen korkeat. Esimerkiksi pelkästään vartiointi- ja turvallisuuskustannukset ovat noin 2 miljoonaa vuodessa, ja ylläpitokulut, toimintamenot, ovat 1,5 miljoonasta 3,9 miljoonaan vuodessa vielä tämän päälle tällä vuosikymmenellä olleet. Afganistanin lähetystö kuitenkin syö niitä vähiiä varoja, joita voitaisiin käyttää muihin maihin, ja siinä mielessä läsnäolo Afganistanissa ei mielestäni ole välttämätön. Tästä me olemme puhuneet jaostossa, mutta toki ulkoministeri siitä itse päättää. Tätä olisi syytä harkita tulevaisuudessa.

Mutta itse kysymys oli, ministeri, viisumikäytännöistä Suomessa. Viisumien myöntäminen on kuitenkin hiukan takkuisaa esimerkiksi Kiinassa. Useat lähetystöt ovat sanoneet, että he eivät saa sieltä ajoissa viisumia vieläkään, ja tästä on puhuttu jaostossa. Voitaisiko tälle oikeasti tehdä jotain, että tämä viisumien myöntäminen pannaan kuntoon erityisesti [Puhemies koputtaa] Kiinasta tuleville liikemiehille?

10.30 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että kestävä kehitys ja kehitysyhteistyön pitkäjänteisyys edellyttävät yli vaalikausien menevää tavoitelinjausta. Kehityspoliittinen toimikunta on esittänyt tätä jo aiemmin, ja me aiomme esittää yksilöidyn ehdotuksemme kehityspolitiikkaa monitoroivassa raportissamme keväällä. Avaamme myös meidän ykkösprioriteettimme, naiset ja tytöt -tematiikan, toteutumista todellisuudessa. Se on aika hajanaista. Toiminta on hyvää, mutta haluamme tietää, mitä kokonaisuus on syönyt ja seuraako resursointi naiset ja tytöt -prioriteettia ja kuinka hyvin. Miten te, ministeri Mykkänen, suhtaudutte itse tähän yli vaalikausien tehtävään työhön, jotta tämä tavoitelinjaus ei katkeaisi aina neljän vuoden välein vaan yhteisiä tavoitteita voitaisiin luoda paljon pidemmälle?

10.31 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä valiokunnan mietinnössä on hyvin kirjattu, on todettu: "Veronkiertoon ja pääomien siirtämiseen veroparatiisien kautta tulee suhtautua erittäin vakavasti. Suomen tulee määrätietoisesti vaikuttaa ja edistää myös yhteistyökumppaneidensa toimintaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti." Kuitenkin on käynyt ilmi, että valtion kehitysrahasto Finnfund on itse kierrättänyt veroparatiisien, muun muassa Caymansaarten, kautta 8 miljoonaa euroa aasialaisiin metsähankkeisiin tarkoitettuja varoja — näitä metsähankkeita on tehty Indonesiassa ja Male-siassa. Kun tätä asiaa on yritetty muun muassa Finnwatchin kautta tiedustella, niin Finnfund ei ole suostunut luovuttamaan näitä asiakirjoja vaan on vedonnut liikesalaisuuksiin. Eikö olisi, ministeri Mykkänen ja ministeri Soini, äärimmäisen tärkeää, että Suomen omat

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

kehitysrahastot eivät käytä veroparatiiseja eivätkä ole osallisena veronkierrossa ja verojen pimittelyssä?

10.32 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen ulko-, turvallisuus- ja kehityspolitiikan tavoitteet ovat pääsääntöisesti hyvin muotoiltuja ja suoraan kauniisti kirjoitettuja, ja niillä on laaja tuki täällä eduskunnassa. Mutta kun nyt sitten käsittelemme rahaa ja budjettia, joudumme toteamaan jälleen kerran, kuinka aliresursoitua näiden tehtävien hoito on. Se koskee edustustoverkostoa, joka todellisuudessa ohenee edelleenkin, koska nämä paineet ovat, mitä ovat. Minusta on kauhistuttava ajatus, että Kabulissa suljettaisiin lähetystö tilanteessa, jossa olemme mukana sekä rauhanturvaamisessa että laajasti kehitysyhteistyössä. Täysin päätön ajatus, kun me tarvitsisimme myöskin edustuston Pakistaniin. Kehitysyhteistyö on aivan samassa asemassa, siihen kohdistuneet leikkaukset. Haluan myös todeta, että rauhankäytön resursointi on tärkeää. Onneksi emme enää puhu Suomesta rauhankäytön supervaltana, koska se edellyttäisi supervaltaresursseja. Mutta käytettäisiin täysmääräisesti edes niitä resursseja, joita me pystymme panemaan liikkeelle.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeri Soinia vielä edustaja Toivakka.

10.33 Lenita Toivakka kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä, että Suomen kehityspolitiikan tavoitteet ja sisältö ovat hyviä, mutta on valitettavaa, että joudumme tekemään nuo ikävät leikkaukset pari vuotta sitten, ja hyvä, että nyt suunta on kuitenkin se, että vähän voidaan tähän rahoitusta lisätä. Ulkoasiainvaliokunnassa korostimme sitä kirjausta, joka hallitusohjelmassakin lukee, että Suomen pitkäjänteisen tavoitteen täytyy olla se, että menemme kohti 0,7:ää, ja myös itse peräänkuulutan ministreiltä, mitä voimme tehdä sen eteen, että nämä askelmerkit todella rakennetaan tulevaisuutta kohti ja Suomi pääsee vastuulliselle tasolle.

Toinen asia koskee investointeja ja kauppaa. Me tiedämme, että kumppanimaamme kehitysmaissa, erityisesti Afrikassa, kaipaavat juuri tämäntyyppistä yhteistyötä, jopa enemmän kuin perinteistä kehitysapua joissakin maissa, ja on hyvä, että tämän eteen on tehty töitä. On korkotuki-instrumenttia ja finanssisijoituksia ja erilaisia rahastoja, jotta suomalaiset yritykset pääsevät viemään omaa osaamistaan näihin maihin, joissa näitä kipeästi kaivataan. Ja tästä haluan kyllä kiittää ministeri Mykkästä, että olette tämän eteen tehnyt paljon työtä, [Puhemies koputtaa] samoin kuin siitä, että olette pitänyt vahvasti naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyttä esillä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Soini, 3 minuuttia.

10.35 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Aloitetaan edustaja Arhinmäestä. Kannatan kaikkia kansainvälisen yhteistyön muotoja — Naton kanssa, EU:n kanssa, Suomi—Ruotsi-yhteistyötä — ja Suomen puolustusmenoja, jotta Suomi on turvallinen, jotta isänmaata pystytään puolustamaan, jotta terrorismia voidaan torjua. Kaikkia näitä organisaatioita ja niitten kanssa tehtävää yhteistyötä kannatan yksiselitteisesti.

Sitten toinen: Se, mitä edustaja Urpilainen, joka toimii erityisedustajana, sanoi, on hyvin tärkeää. Kaikki, mitä hän sanoi, pitää paikkansa. Aamuni alkoi tänään tapaamisella

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

presidentti Halosen kanssa, ja puhuimme juuri näistä kysymyksistä ja ratkaisuksista niihin. Suomen pitää olla aktiivinen.

Samoin edustaja Haatainen totesi aivan oikein koulutuksen ja naisten aseman merkityksen. Kävin Egyptissä: vain 9 prosentilla naisista on pankkitili Egyptissä, 9 prosentilla. Jos me emme näihin asioihin saa muutoksia maailmanlaajuisesti, niin me emme kehity mihinkään, radikalisaatio pahenee ja konfliktit pahenevat.

Sitten tähän Afganistanin lähetystöön. Ministeriurani paras päivä oli 14. syyskuuta tänä vuonna. Se oli päivä, jolloin suomalainen nainen saatiin elävänä takaisin kaappaajien kynsistä, ja siinä suurena apuna, suorastaan välttämättömänä apuna, oli meidän Afganistanin suurlähetystömme ja siellä hyvä henkilökunta, joka teki kaikkensa ja oli suurena apuna. Afganistanin lähetystöä ei suljeta. [Eduskunnasta: Oikein! Hyvä!]

Arvoisa puhemies! Vielä sitten asekaupasta. Jokainen asevientilupa käsitellään erikseen, ja on selvää, että jos tapahtuu olosuhdemuutoksia, ne otetaan huomioon, ja pitääkin ottaa.

Viisumikäytännöistä: Meillä oli pahakin tilanne Venäjän viisumien suhteen, se saatiin purettua. Pitää paikkansa, mitä edustaja Niikko sanoi, että Kiinassa on ollut ruuhkaa. Kysyntä Suomeen on yksinkertaisesti kasvanut aivan tavattomasti. Meillä on useita viisumien käsittelypisteitä.

Ja sitten vielä lopuksi edustaja Tuomiojan havaintoon kansainvälisestä kriisinhallinnasta. Suomi on edelleen aktiivinen. Olemme Libanonissa, Irakissa, Afganistanissa, Ukrainassa. Kokonaisvaltaisuutta painotetaan. Rahoista sen verran, että ylläpitomenoihin esitetään 58 miljoonaa, henkilöstöä arvioidaan olevan ensi vuonna enimmillään 520 henkilötyövuotta, ja se on totta, että monet näistä operaatioista joudutaan vastaisuudessaakin tuomaan lisätalousarvioina ja tämä varallaoloraha on tärkeä: me tarvitsemme sitä, jos tulee uusia, joihin on reagoitava nopeasti. Meillä pitäisi olla siihen resursseja olemassa, että päätökset pystytään tekemään.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

10.38 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Mikkonen viittasi tässä pakolaiskulujen osuuden nousuun: sinänsä kun meillä on tämä varsinainen kehitysyhteistyö, meidän kehitysyhteistyö toimii, noin 550 miljoonaa euroa, tämä laajempi käsite on noin 890 miljoonaa euroa, niin kyllä tämän varsinaisen osuus kasvaa ensi vuonna, ei päinvastoin. Pakolaiskulujen laskennan osalta täytyy myös huomauttaa, että itse asiassa, jos laskisimme ne samalla tavalla kuin esimerkiksi Ruotsi, meillä tämä laaja ODA-prosentti olisi korkeampi, koska Ruotsi laskee pakolaiskuluja enemmän laajaan ODA-kehitykseen kuin mitä me teemme.

Täällä useat edustajat, ainakin Urpilainen, Paloniemi ja myös Toivakka, viittasivat yli-parlamentaarisen kehitysyhteistyötasosuunnitelman tärkeyteen. Minä olen aina valmis keskustelemaan millä tahansa foorumilla ylivaalikautisesta kehitysyhteistyön kehyksestä. Samalla sanon, että minä en tässä lähde populistisesti katsomaan sitä, että me voisimme yhtäkkiä luvata satojen miljoonien eurojen nousua, vaikka se olisi tietysti sektoriministerille helppoa. Niin kauan kuin meidän valtio kuitenkin ottaa uutta velkaa, niin tänä vuonna, ensi vuonna kuin 2020:kin, meillä on haaste olemassa siinä, mitä menoja me yleensäkin voimme kasvattaa. Seuraavissa hallitusneuvotteluissa, keitä ikinä siellä on, tämä asia tulee varmasti olemaan vahvasti esillä, mutta siinä joudutaan vastuullisesti katsomaan sitä, mi-

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

ten Suomen velkaantuminen, meidän omat 2020-luvun ongelmat saadaan hoidettua samalla, kun pystymme kontribuomaan tähän globaaliin haasteeseen tietysti kasvavassa määrin, jos ja kun taloustilanne lähivuosina ainakin on aiempaa parempi.

Edustaja Essayah otti esille Finnfundin rahoituksen, josta aiemmin täällä jo kyselytunnilla keskusteltiin. Sinänsä tämä viitattu Caymansaarten kautta tehty 8 miljoonan sijoitus on vuodelta 2012 ministeri Hautalan ajalta. Tänä päivänä tämän tyyppisiä sijoituksia tehdään avoimemmin, niitä tehdään vain poikkeustapauksissa, ja me olemme nyt nimenomaan ensi vuoden osalta paitsi OECD:n listaamat myös EU:n tuoreen veroparatiisilistan mukaiset väliyhtiösjäinnit kieltämässä. Sinänsä kaikki kehitysrahoittajat toimivat näihin Afrikan maihin päin niin, että se yhtiö sijaitsee jossain kolmannessa maassa, koska se lainsäädäntöympäristö ei vain ole riittävän tukeva, jotta sinne saataisiin sitten sitä ulkopuolista rahaa myös mukaan. Mutta olen juuri tässä WTO-matkallani esimerkiksi Norjan ulkoministerin kanssa, joka vastaa kehitysyhteistyöstä heillä, puhunut, että voisimme yrittää hakea pilotteja pohjoismaisten kehitysrahoituslaitosten kesken, joissa me julkistamme nämä väliyhtiöiden verotiedot täysin avoimesti ja teemme ikään kuin edelläkävijämaisesti näitä asioita. Tähän asti se on ollut yllättävän hankalaa, mutta minä olen tätä kyllä henkilökohtaisesti työntämässä myös Finnfundin omistajaohjausohjeessa eteenpäin.

Edustaja Haatainen kiinnitti aivan oikein huomiota EU:n kehitysyhteistyön hajanaisuuteen. Siellähän on perinteisesti vieläkin tämä jako ikään kuin vanhoihin siirtomaihin omassa AKT-rahastossaan ja sitten budjetin mukaisiin muihin. Toivottavasti brexit kaikessa muussa ongelmallisuudessaan toisi helpommaksi sen, että tämä vanha jako muuttuu ja löytäisimme tehokkaan tavan puuttua EU:ssa yhteisesti. Myöskin olen peräänkuuluttanut EU:ssakin sitä, että meidän pitäisi puhua YK:ssa yhdellä äänellä. Olisimme selvästi suurin toimija lähes kaikissa YK:n jäsenjärjestöissä. Nyt me annamme usein USA:lle suurimman äänen, vaikka me yhdessä olemme paljon isompia rahoittajia.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan debattia.

10.41 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta on ihan hyvä ja tervettä kuulla, että ministeri Soini huomaa myös Euroopan unionin hyvät puolet. Se on hyvä, että kanta muuttuu ja nimenomaan oikeaan suuntaan.

Mutta Euroopan unionin kehittymiseen liittyen haluaisin kiinnittää ministerien huomiota tarkastusvaliokunnan mietintöön, jossa on ehdotuksena, että selvittäisimme muutostarpeen lakimuutoksella, jonka perusteella uusista EVM-rahoitustukiohjelmista päättäminen olisi koko eduskunnalla, mikäli EVM säilyy nykymuotoisena ja päätöksentekoon kuuluvat jäsenmaiden kannanotot. Tämä on tarkastusvaliokunnan näkemys asiasta.

Minusta olisi paikallaan se, että näistä Kreikka-tukipaketeista ja muista voitaisiin keskustella myös täällä koko salissa, kaikkien edustajien toimesta, ja käydä sillä tavalla avoin ja julkinen keskustelu. Erityisesti kun tämäkin hallitus joutui siihen tilanteeseen ja toimi niin, että tämän hallituskauden alussa tehtiin [Puhemies koputtaa] Kreikan kolmas tukipaketti, niin toivoisin, että kommentoisitte, ministeri Soini ja ministeri Mykkänen, tätä mahdollisuutta, että olisi koko eduskunnan päätöksenteko.

10.43 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeri puhui lopuksi kriisinhallinnasta. Jatkan siitä parilla ajatuksella.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Emme me ole mikään suurvalta siinä, niin kuin edustaja Tuomiojakin sanoi, ei tässä määrällä voi paljon ylvästellä, mutta onhan meillä kuitenkin hyvää osaamista ja hyvä laatu, aika hieno historia, ja toimivaa on se, että kokonaisvaltaisesti katsomme, miten kriisiä pitäisi koettaa ratkoa. Täällä kotimaassahan me pohdimme aina monta kertaa sitä, mitä hyötyä saamme kansalliseen puolustuskykyyn, kun osallistumme kriisinhallintaoperaatioihin.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä korostetaan vaikuttavuutta ja todetaan, että arviointi on kyllä ollut aika tavalla pintapuolista. Mehän saamme puolivuositain kriiha-katsauksen, kriisinhallintakatsauksen, joka antaa osviittaa, miten on mennyt, miten on voitu vaikuttaa asioihin. Tämä mietintö esittää sellaista, että vaalikauden alussa tehtäisiin kriisinhallinnan osalta tavoitelinjaus, jossa katsottaisiin sekä vaikuttavuutta että resursseja yhdessä. Mitenkä ulkoministeri suhtautuu tähän ajatukseen?

10.44 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:lle ja vihreille toiteisin, että jos pelkällä rahalla nämä kehitysyhteistyöongelmat ratkaistaisiin, niin ne varmasti olisi jo ratkaistu, koska pelkkä raha ei riitä, vaan myös se laatu merkitsee. Oikeastaan huomaan kestävän kehityksen ohjelmista Suomessa ja muuallakin, että keskustelusta on jäänyt pois väestönkehitys. Se on ratkaisevaa, koska esimerkiksi Afrikassa ennustetaan väestömäärän nelinkertaistuvan tulevien vuosikymmenien aikana. Itsestäni tuntuu, että sen jälkeen on aivan sama, mitä teemme, jos maapallon väkiluku räjähtää. Emme puhu enää oikeastaan ehkäisystä ja väestönkehityksen vähentämisestä, vaan puhumme resurssien riittävyydestä ja sen takaamisesta. Se pitäisi ottaa nyt ihan reippaasti keskusteluun.

Edustaja Viitanen otti puheeksi Euroopan unionin, ja tässä itse olen yrittänyt etsiä, että missä täällä puhutaan EU:sta, kun täällä ei ole eurooppaministeri missään pääluokassa paikalla ja täällä pitäisi puhua Emusta. En tiedä, ei kai tämä nyt kuitenkaan sisäpolitiikkaa ole. Tämä olisi ollut ulkopoliittikkaa, joten eurooppaministerin olisi ollut hyvä [Puhemies koottaa] olla paikalla. [Eduskunnasta: Kieltämättä!]

10.45 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, että EU-asioista pitäisi puhua enemmän, erityisesti Kreikka-kolmospaketista ja siitä, ketkä kaikki olivat sitä hyväksymässä, olivatko perussuomalaiset sitä mieltä, että siitä vain aiemmista puheista huolimatta. Eikä ole jäänyt huomaamatta sekään, ettei ministeri Soinilla, niin kuin ei sinisillä tai perussuomalaisillakaan, ole enää minkäänlaista EU-kriittisyyttä silloin, kun puhutaan aseista ja pyssyuskosta.

Mutta Afganistanista: Onko se sitten loputon tie, loputon polku kuljettavaksi? Suomi on panostanut sinne jo yli 800 miljoonaa euroa. Loppua tai tilanteen paranemista ei ole näkyvissä. Vai onko päinvastoin niin, että Suomi on antanut esimerkiksi Yhdysvalloille lupauksen lisäpanostuksista ja lisäsotilaista sinne alueelle?

10.46 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Viitaselle voin vain todeta, että useimmissa asioissa on hyviä puolia, niin Euroopan unionissa kuin sosiaalidemokraateissakin.

Hienoa on se, että valtiovarainvaliokunta lisäsi ulkoministeriön hallinnonalalle 150 000 euroa radikalismien ja terrorismin vastaiseen viestintään. Tämä on sinisen linjan mukaista, ja uskon, että myös ulkoministeri näkee asian näin. Arvoisa ulkoministeri, aloititte koulussa marraskuussa kiertueen, mikä keskittyy nimenomaan radikalismien ehkäisemiseen. Mie-

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

lelläni kuulisin, millaiset kokemukset tähän mennessä on näistä keskusteluista Suomen nuorison kanssa.

Kriisinhallintamenoihin käytetään 58 miljoonaa euroa, lisäystä on yli 7 miljoonaa euroa viime vuoteen, erityisesti Libanonin operaatioon. Mielelläni kuulisin myös näkemystä siitä, miten arvioitte Libanonin operaatiota, maan turvallisuustilannetta ja myös Irakin tilannetta siltä osin, että Irakan ilmoitti, että nyt Isis-terroristijärjestö on käytännössä Irakista pois pyyhitty. Miten näette Irakin tilanteen Suomen näkökulmasta tältä osin?

10.47 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Mykkänen puhui siitä, että ilmastorahoitusta on lisätty tässä budjetissa. Se on sinänsä hyvä asia. Toisaalta kannattaa pitää mielessä se isompi kuva, että tämä hallitus päätti muuttaa edellisen hallituksen linjan siinä suhteessa, että päästökaupan huutokaupasta saadut tulot osoitetaan valtaosin kehitysyhteistyöhön ja juuri ilmastorahoitukseen.

Pari päivää sitten pidetyssä ylimääräisessä ilmastohuippukokouksessa Pariisissa Maailmanpankki antoi tervetulleen ilmoituksen, että se lopettaa rahoituksen kaasu- ja öljyhankkeille. Koko maailma, Suomi myös sekä kansainvälisessä politiikassaan että sisäisesti, on tavallaan tehnyt kahta päinvastaista asiaa: toisaalta tukenut fossiili-investointeja, toisaalta tehnyt ilmastotyötä. Miten Suomi toimii muissa [Puhemies koputtaa] kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa kuin Maailmanpankissa? Ajaako Suomi fossiili-investointien lopettamista myös niissä?

10.48 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin itse asiassa ensiksi kiittää ulkoministeri Soinia siitä, että ulkoministeriö on osallistunut 100 tasa-arvotekoa -hankkeeseen mallikkaasti.

Olen kuitenkin huolestunut ulkopolitiikan ja kehitysyhteistyön sisällöstä, joskin tietenkin rahan määräkin kehitysyhteistyössä on todellakin ratkaisevaa. Olen huolestunut siitä, miten tasa-arvo, Agenda 2030 ja ihmisoikeudet toteutuvat meidän ulkopolitiikassa, kun kaikkein köyhimpiin maihin kohdistuva rahamäärä mutta myöskin muut voimavarat pienenevät. Tänäkin on tullut moneen kertaan esille, että ulkopolitiikan keskiössä on pikemminkin tällainen ehkä lyhyemmän tähtäimen oman taloudellisen hyödyn ajattelu kuin ulkopolitiikka pitkäjäksoisesti. Kun puhutaan muuttoliikkeen juurisyiden hallitsemisesta, niin pitäisi nimenomaan olla köyhyyden poistamista, rauhan rakentamista, demokratiaa ja ihmisoikeuksia tukeva politiikka, ja sitä on tehtävä myös siellä, missä meillä ei ole suoraa taloudellista hyötyä. Onko hallitus tahallaan [Puhemies koputtaa] jättäytynyt muiden, tärkeämpien maiden taakse näissä kysymyksissä?

10.49 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! MTS:n tuore tutkimus kertoi, että suomalaisilta tulee vahva tuki ja myös kiitosta ulkopolitiikan hoidosta. [Markus Mustajärvi: Ja Naton kannatus laskee!] Suomen ulkopolitiikkaa on hoidettu hyvin, on vahvistettu ja luotu vakautta esimerkiksi Itämeren alueelle, ja tässä tietysti tärkeässä roolissa on tasavallan presidentti Niinistö mutta myös te kaksi ulkoministeriön vastuuministeriä, ministerit Soini ja Mykkänen. Kiitos teille tästä työstä.

Edustustoverkko on tärkeä myös tässä työssä, ja on hyvä, että näitä linjauksia nyt on tullut, että verkkoon ei supistuksia ole tulossa.

Myönteistä on myös se, että kehitysyhteistyömäärärahoja pystytään nyt jo jälleen hivenen lisäämään euromääräisesti. Toivottavasti tämä tie jatkuu tulevaisuudessakin.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Lopuksi aseviennistä: pidän hyvänä sitä, että nykyhallitus on etsinyt määrätietoisesti tietä siihen, että Euroopassa olisi yhteiset kriteerit asevienninkin kohdalla.

10.50 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulkoministeri nosti tuossa esittelypuheenvuorossaan esille läheisimpiä yhteistyökumppaneita, ja tottahan toki Ruotsi rakkaana naapurina on niistä yksi. Ruotsi ei kuitenkaan ole ollut kovinkaan aktiivinen arktisen alueen kysymyksissä toisin kuin Suomi, ja EU:n jäsenenä Suomella olisi varmasti johtorooli otettavana myös siinä. Toisaalta kuitenkin pohjoismaisessa yhteistyössä Ruotsi on yksi kantava voima niin kuin Suomikin, mutta näiden vakiintuneiden yhteistyömuotojen saaminen myös vahvemmin liiketalouden kannalle ja elinkeinoelämää palvelevaksi asiaksi olisi tärkeää huomioida. Jos ajattelee vaikkapa rajaneuvontaa, johon ulkoministeriö ei budjetoi käsittääkseni mitään, toisin kuin muut Pohjoismaat, olisin kysynyt ulkomaankauppaministeriltä: miten ajattelette tätä asiaa tulevaisuudessa, kun Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoitus loppuu ja kun rajaneuvonta on kuitenkin kriittistä meidän pohjoismaisen kaupankäynnin kannalta?

10.51 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalainen diplomaattinen osaaminen on tunnettu pitkään maailmalla, ja koulutamme edelleen hyviä diplomaatteja. Mutta huoleni on kuitenkin se, luoko meidän kansainvälinen diplomaattikoulutus, niin sanottu Kavaku-kurssi, todella tällä hetkellä sellaisia diplomaatteja, mitä maailma tarvitsee, koska toimintaympäristö muuttuu ja vaatimustaso muuttuu. Kysynkin teiltä: onko teillä näkemystä, miten Kavaku-koulutusta tulisi kehittää, jotta meillä olisi jatkossakin vaatimustason mukaisia diplomaatteja?

Toinen kysymykseni liittyy Venäjään ja Keski-Aasiaan. Uudistatte nyt Business Finlandia, mutta samalla tavalla meillä on myös ollut vaikeuksia saada venäjän kielen taitoisia diplomaatteja jopa Moskovan suurlähetystyön. Keski-Aasia-ryhmä on eduskunnassa aktiivinen. Olemme menossa nyt Kazakstaniin ja Kirgisiaan tammikuussa. Olisinkin kysynyt teiltä: miten nyt näette kaiken kaikkiaan kauppapoliittisesti Venäjän tilanteen, kun vihdoin Venäjän-kauppakin on piristynyt?

10.53 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailman yhteenlaskettu kehitysyhteistyömäärä vuonna 2016 oli 129 miljardia euroa, ja tällä vuosituhanella, kun inflaatio ja valuuttakurssit huomioidaan, se on kaksinkertaistunut. Samaan aikaan Suomen kehitysyhteistyön kasvu on euroissa ollut vielä hurjempaa. Suomi on maksanut kehitysapua vuosien 1990–2016 aikana lähes 20 miljardia euroa, siis pelkästään Suomi yksinään. Samaan aikaan kumminkin pakolaisten määrä on maailmassa kasvanut. Onkin hyvä, että tällä hallituskaudella kehitysyhteistyörahoja ei olla hirveästi lisätty, vaan ne ovat laskeneet. Ja nyt jos moni toivoo, että niitä korotetaan, niin eikö olisi tämä perussuomalaisen vaihtoehtobudjetissa oleva malli hyvä, missä olisi valtion kehitysapurahasto, missä olisi pohjarahaa, ja sitten kansalaiset ja yritykset voisivat itse lahjoittaa sinne, mitä haluavat, ja sitä kautta kasvattaa sitten tätä summaa, millä autetaan?

10.54 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka talous nyt kasvaa, niin kehitysyhteistyön valtaviin leikkausten takia kärsinyt kehitysyhteistyöbudjetti ei kasva samassa suhteessa. Sitä tulee nostaa, ja siihen tarvitaan pitkän tähtäimen suunnitelma. Leikkaukset osuivat erityisen kovasti kansalaisjärjestöjen tekemään kehitys-

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

yhteistyöhön, ja nyt uutena uhkana on hallituksen suunnitelmat romuttaa kansalaisjärjestöjen viestintä- ja globaalikasvatustuki. Se siirretään ulkoministeriöstä Opetushallitukseen, minkä jälkeen järjestöt eivät sitä voi enää hakea vaan ainoastaan koulut. Moni järjestö joutuukin lopettamaan kasvatus- ja vaikuttamistyönsä. Suunnitelma uhkaa kaventaa globaalikasvatuksen kohderyhmää vain koululaisiin ja kaventaa järjestöjen toimintamahdollisuuksia. Eduskunnan näkökulmasta siirrolle ei ole budjettitaloudellisia perusteita, joten kysynkin: miksi näin on suunniteltu tehtäväksi, miksi tuki halutaan siirtää pois?

Lisäksi haluan kiittää siitä, että AU—EU-kokouksessa pääministeri nosti voimakkaasti esiin seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien kysymykset. Kiitos siitä koko hallitukselle.

10.55 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Sarkkinen vei kysymykseni, mutta onneksi minulla on kaksi kysymystä. Kysyisin siis siitä, että Suomella on alkamassa Euroopan neuvoston puheenjohtajakausi ensi vuonna ja ulkopoliitikassa, ulkoministeriönkin tehtävissä, yksi keskeinen sektori on ollut tyttöjen ja naisten oikeuksien vahvistaminen. Tätä keskustelua käydään paljon myös ihmisoikeusjärjestöissä ja Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa. Haluaisin tiedustella teiltä, arvon ministerit: Miten näette, minkälaisia kärkeä Suomen kannattaisi tälle Euroopan neuvoston puheenjohtajakaudelleen ottaa? Olisiko jotain sellaista, jota voisimme esimerkiksi naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämiseksi tehdä vielä nykyistä monipuolisemmin?

Puhemies Maria Lohela: Ja ennen ministereitä vielä edustaja Östman.

10.56 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tärkeää keskustella kehitysyhteistyöstä ja varojemme käytöstä. Suomi on palestiinalaishallinnon yksi tärkeimmistä kumppaneista opetussektorilla. Palestiinalaishallinto on julkaissut uuden opetussuunnitelman. Tässä opetussuunnitelmassa kannustetaan jihadiin, marttyyrius opetetaan pojille ja tytöille elämäntavoitteena. Pojille luvataan palkkio taivaassa, jossa marttyyrit saavat 72 vaimoa — kuulitte aivan oikein. 69 prosenttia Suomen 22 miljoonan euron tuesta kaudella 2016—19 menee opetussektorille. Suomen hallituksella olisi mahdollisuus vaatia, että Suomen tuen ehdoksi asetetaan se, että opetussuunnitelmasta ja oppimateriaalista on kerta kaikkiaan poistettava materiaali, joka kannustaa lapsia väkivaltaan, kuolemaan marttyyreina ja tuhoamaan naapurikansaa. Useat avunantajamaat ovat jäädyttäneet tukeaan, [Puhemies koputtaa] kun on käynyt ilmi esimerkiksi koulun nimeäminen [Puhemies: Aika täynnä!] terroristin mukaan.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Soinin vuoro, 3 minuuttia.

10.57 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa puhemies! Aloitetaan radikalisaatiosta ja sen torjunnasta. Se on äärimmäisen tärkeätä, ja tämän koulukiertueen, mihin edustaja Elo viittasi, olen aloittanut Tikkurilasta, Pohjois-Tapiolassa olen käynyt, ensi viikolla menen Maunulaan. Kysyntä on käytännössä rajaton. Kun tuli ilmi, että tällaista on, niin saisi mennä vaikka joka päivä ympäri Suomen. Tämä on äärimmäisen tärkeä asia, että me kerromme meidän nuorille, että ääriajattelu, toisten ihmisten halveksunta, tappaminen ja sen suunnittelu ei ole oikein ja sitä vastaan pitää taistella.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

EVM:stä ei täällä päätetä, mutta luin sosialistijohtaja Schulzin puoluekokouspuheen, jossa hän sanoi, että se on liittovaltio tai sitten ulos EU:sta. Onkohan tämä nyt sitten sellainen rakentava eurooppalainen linja, vai kuinka lienee?

Sitten, arvoisa puhemies, maa Afganistan. Kysymys on siitä, että jos Afganistan kriisiytyy, hajoaa sillä tavalla kuin esimerkiksi nyt on käynyt Syyriassa ja Irakissa, kaikki se näkyy meidän rajoillamme. Sellaista vaihtoehtoa ei ole, että ei tehdä mitään ja kaikki järjesty. Minä en ole sellaisen vaihtoehdon kannattaja. Minä katson, että Suomi kantaa vastuuta myös siellä.

Samoin Irak. Jos vaikka Isil on nyt sotilaallisesti kukistettu, niin rauhan voittaminen edellyttää toimivaa ja luotettavaa poliisia, sellaista, että se yhteiskunta saadaan toimimaan. Vain se mahdollistaa esimerkiksi palautukset ja palaamiset kotimaahan. Kaikki muu tällainen jauhaminen, että voidaan jättää asiat ajelehtimaan eikä osallistuta mihinkään eikä tehdä mitään, on täysin edesvastuutonta puhetta. Sellaista minun mielestäni ei pidä suosia missään.

Sitten arktisesta yhteistyöstä. Musta hiili — hyvin tärkeä. Suomen puheenjohtajakaudella saatiin Venäjä osallistumaan musta hiili -työryhmän työhön, ja tämä on erittäin tärkeää. Otin tämän asian esille ulkoministeri Lavrovin kanssa Wienissä viime viikolla.

Euroopan neuvostosta edustaja Parviainen kysyi. Tapasin Thorbjørn Jaglandin juuri Strasbourgissa. Naiset ja nuoret on yksi hyvä painopiste, toinen hyvä painopiste on sääntöperäinen kansainvälinen yhteistyö. Se on pienten maiden turva. Muuten suuret maat tekevät, mitä haluavat. Sitä emme missään tapauksessa halua.

Sitten Kavaku-kurssi. Tämä on tärkeä asia. Tästäkin me ministerijohtoryhmässä puhuimme ulkoministeriössä, että kun maailma muuttuu, niin täytyy myös kriteereitä tarkastella. Meillä on itse asiassa hyvin venäjän kielen taitoisia uusia rekrytointeja, eli siitä ei jää kiinni. Jos joku ei Moskovaan mene tai jostain muusta syystä hae, niin se ei ole kyllä kielitaidon puutteesta johtuen ulkoministeriössä.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ministeri Mykkänen. Hänen jälkeensä mennään sitten puhujalistaa eteenpäin ja katsotaan, jos puheet kirvoittavat uutta debattia. — Mykkänen, 3 minuuttia.

11.00 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Edustaja Hassi kiinnitti huomiota ilmastorahoituksen tasoon, ja todella on niin, että tänä vuonna ja tästä eteenpäin me olemme sillä ikään kuin aiemmalla huippuvuosien tasolla 2014—2015 ilman edes lainamuotoisen rahoituksen laskemista, siis ainoastaan oman pääoman ehtoisten sijoitusten kautta, jotka normaalisti tähän ODA-puoleen lasketaan. On hyvin mahdollista, riippuen vähän tänään lanseeratun IFC:n Suomi-ilmastorahaston jaksoituksista, että 2019 saamme huipputason myös kaikkien aikojen Suomen ilmastorahoituksen tilastoidulle arvolle.

Kiinnititte hyvin huomiota myös Maailmanpankin kaasu-, öljy- ja hiilienergiaa koskevaan poissulkemiseen, ja kyllä me ajamme kaikissa näissä kehitysrahoitusyhteisöissä, joissa olemme mukana, sitä, että fossiilienergiaa emme rahoita. Myös Finnfundissa olemme tiukentaneet tätä linjaa entistä enemmän. Finnfund ei myöskään rahoita esimerkiksi turve-energiահankkeita, ottamatta kantaa siihen, missä järjestyksessä näistä pitää luopua meillä, mutta se ei ole sellaista energiaa, johon erityisesti panostaisimme kehitysmaiden tulevisissa ratkaisuissa.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Edustaja Biaudet toisaalta kiinnitti huomiota siihen, ovatko nämä investointimuotoiset rahoitukset ikään kuin lyhyen kantaman juttuja, pitäisikö katsoa eteenpäin. Kyllä minä toisaalta myös viittaisin siihen, että vaikka nyt kuukausi sitten, kun olin Nigeriassa, pystyimme viimeistelemään sopimuksen Afrikan suurimmasta aurinkovoimalasta. Pari miljoonaa ihmistä saa päästötöntä sähköä sen avulla. Keniassa Turkanan tuulipuisto, joka on Finnfundin tuella rahoitettu, lisää sähköntuotantoa viidenneksen, mikä käytännössä korvaa polttoöljyn käyttöä, kun joka tapauksessa energian tarve moninkertaistuu. Kyllä nämä ovat myös niitä kysymyksiä, jotka ovat tällä hetkellä pullonkauloja, joiden takia Afrikassa ei synny sellaista tehdasteollisuuden ja keskiluokkaistumisen myönteistä kierrettä, mikä esimerkiksi Etelä- ja Itä-Aasiassa on ollut ratkaiseva tekijä siihen, että sellaiset maat kuin Vietnam tai aiemmin Etelä-Korea, joilla on myöskin erittäin verinen ja vaikea historia, ovat päässeet aivan toisenlaiseen tilanteeseen kuin missä valitettavasti suurin osa Afrikan maista tällä hetkellä on.

Edustaja Meri viittasi väestönkasvuun, että sitä ei käsitellä ohjelmissamme. Kyllähän meidän osaltamme esimerkiksi se, että entistä enemmän painotamme YK:ssa väestörahas-to UNFPAn toimintaa sekä alueellisissa yhteistyöhankkeissamme että meidän core-rahoituksessamme suurimpana saajana, liittyy vahvasti myös siihen, että paitsi että tietysti meillä kullakin koko maailmassa täytyy olla oikeus oman seksuaalisuutemme ja lisääntymisemme sääntelyyn ja päätäntävaltaan, toki sillä on myös vaikutus siihen, miten ihmiset ikään kuin saavat väestönkasvun omassa perheessään käsiinsä ja samalla koko maa. Esimerkiksi Nigeriassa vierailin kuukausi sitten lisääntymisterveysklinikalla, jota olemme UNFPAn kautta rahoittaneet ja jossa tehdään juuri sitä työtä, että ihmisillä olisi ehkäisyvälineitä käytössä, olisi myös sterilointimahdollisuuksia, jotka siellä laajasti vapaaehtoisina ovat käytössä ja niin edelleen. Eli kyllä tämä on tietysti meillä läsnä.

Edustaja Skinnari viittasi Venäjän-kauppaan. Juuri keskustelin toissa päivänä Venäjän talousministerin kanssa esimerkiksi tästä koivutukkien tuontirajoituksesta, jota Venäjän hallitus suunnittelee. Toiveikkuutta lisäsi kyllä se asenne, että he ymmärsivät, että heidän ei kannata menettää parinsadan miljoonan euron vuosittaisia puunmyyntituloja [Puhemies koputtaa] myöskään Venäjän puolen Karjalasta.

Edustaja Sarkkinen viittasi globalisaatioviestintätuen jatkoon. Siitä ei ole tehty päätöksiä. Tällä hetkellä kansalaisjärjestöjen kanssa keskustellaan, ja tammikuussa minulle tehdään esitys siitä, miten edetään. Ajatuksemme on ollut tehokkuuden ja tuloksellisuuden lisääminen, jota valiokunta tänäänkin on tässä moneen kertaan painottanut, mutta se ei saa olla sillä tavalla poissulkeva, [Puhemies koputtaa] että menettäisimme jotain arvokasta, ja tätä vielä harkitaan.

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

11.04 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Muuttunut toimintaympäristö tuo sekä riskiä että mahdollisuuksia Suomelle. Väestönkehitys, muuttoliike, protektionismi sekä ilmastomuutos asettavat meille suuria paineita, joihin meidän on pystyttävä vastaamaan. Yhteiskunnat polarisoituvat, terrorismi ja konfliktit ovat tulleet myös lähelle Eurooppaa, aivan kotimaahamme asti. Haasteemme ovat enenevässä määrin globaaleja. Meidän onkin tehtävä entistä tiiviimmin yhteistyötä muiden maiden kanssa. On hienoa, että valtiovarainvaliokunta lisäsi käsittelyssään rahoitusta radikalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen tiedotustoimintaan. Tämä on tärkeä panos, jolla pystymme vastaamaan muuttuneen toimin-

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

taympäristön haasteisiin. Meidän on tehtävä kaikkemme, jotta pystymme estämään ihmisten radikalisoitumista ja pahimmillaan ajautumista terroristiseen ryhmään.

Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyön määrärahat ovat puhututtaneet tällä hallituskaudella useaan otteeseen ja varsin ymmärrettävistä syistä. On hienoa, että vuodelle 2018 esitetty varsinainen kehitysyhteistyömääräraha nousee 11,1 miljoonaa euroa. Meillä riittää vielä tekemistä siinä, että pääsemme YK:n asettamaan tavoitteeseen, jossa kehitysyhteistyöhön käytetään 0,7 prosenttia maan bruttokansantuotteesta. Tarvitsemme määrätietoisien suunnitelman toimenpiteistä, joilla pääsisimme vihdoinkin vähitellen kohti tätä tavoitetta. Kuitenkin, kuten ministeri Mykkänen totesi, keskustelua on tärkeä käydä, mutta tässä pätee sama kuin taloudessa yleensä: vain saamalla oman taloutemme kuntoon voimme tulevaisuudessa auttaa enemmän myös muita. Samalla on pidettävä huolta, että vähemmällä saadaan enemmän aikaiseksi. Tämä edellyttää toimintatapojen jatkuvaa uudistamista.

Suomen kehitysyhteistyössä on tällä kaudella tehty tärkeitä linjauksia painopisteistä. Kun kehitysyhteistyömme määrärahat ovat hyvin rajalliset, on tärkeää, että hankkeille on luotu tavoitteet ja tuloksia mitataan. Ministeri Mykkäsen johdolla Suomi on tehnyt erittäin merkittävää työtä ja myös uusia satsauksia kompensoidakseen Yhdysvaltojen jättämää rahoitusvajetta. On tärkeää, että kehitysyhteistyömme pyrkii puuttumaan nimenomaan köyhyyden ja muuttoliikkeen juurisyihin. Yksi näistä on parantaa erityisesti maailman tyttöjen asemaa. Vain vaikuttamalla parempiin elinolosuhteisiin Afrikassa ja Lähi-idässä pystymme vaikuttamaan kehitysyhteistyön vaikuttavuuteen. Koulunkäynti ja ammatin hankkiminen ovat yhtä lailla tyttöjen kuin poikien oikeuksia. Kehityspolitiikallamme on vaikutettava siihen, että todellisuus vastaa tätä tavoitetilaa. Suomi on ollut uranuurtaja tasa-arvon vahvistamiseen tähtäävässä työssä, ja näin on oltava myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Suomi on jatkossakin maa, joka tuntee ja kantaa vastuunsa globaalissa taakanjaossa. Jäljelle jäävien merkittävien määrärahojen lisäksi Suomen keinovalikoimaan kuuluu aktiivinen vaikuttaminen ja vuoropuhelu niin kehitysmaiden kumppanina toimivien järjestöjen kuin kansainvälisten pelisääntöjen tasolla.

On myös hienoa, että kehitysyhteistyön lisäksi budjetissa ehdotetaan nyt 130 miljoonaa euroa finanssisijoituksiin ja lainainstrumentteihin ja näitä varoja käytetään merkittävältä osin ilmastotoimien rahoittamiseen YK:n ilmastopimuksen mukaisesti. Näin Suomi voi osaltaan olla vaikuttamassa ilmastomuutoksen hillintään myös oman maamme ulkopuolella.

11.08 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Jollakin tavalla tämä ulkoasiainhallinnon tilanne on surullinen. Tämä on tällaista kansainvälisen vastuun pakoilua. Emme omissa tavoitteissamme seiso Pohjoismaiden kanssa yhteisessä rintamassa ja aktiivisesti pyri nostamaan kehitysapuamme sille tasolle, minkä itse olemme määritelleet ja katsoneet olevan osa tätä kansainvälistä vastuuta. Eli tämä on myös ikään kuin omien tavoitteiden yli kävelyä. Keskityn tässä nyt kolmeen selkeään asiaan.

Ensinnäkin tämä täällä jo mainittu KPT:n tavoite, yli vaalikausien menevä kehitysyhteistyön tavoitelinjaus, on täysin välttämätön, jotta uskottavuutemme kehitysyhteistyössä voisi palata sellaiselle tasolle, millä se oli ennen tätä hallitusta.

Toisena asiana nostan lähetystöjen huonon rahoitustilanteen ja samaan aikaan kasvavan työtilanteen. Kun Team Finland perustettiin, se tarkoitti monessa lähetystössä lähinnä sitä, että suurlähettilään ja häntä lähellä olevan vastuuhenkilön työmäärä lisääntyi. Samaa aikaan monessa lähetystössä henkilöstöä vähennettiin. Se tarkoitti käytännössä, että Team

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Finland oli kuin uusi mappi lähettilään kirjahyllyssä. Nyt jatkuvat Business Finland ynnä muut tavoitteet samaan aikaan, kun lähetystöjen tilanne huononee ja heille tulee lisää tehtäviä, ja lähetystöjen kohdalla, saamiemme erilaisten raporttien mukaan, uupumus, turhautuneisuus, työmotivaatio, kaikki ovat siellä osa jokapäiväistä sisäistä keskustelua. Moni hyvä ihminen pohtii täysin uutta työpaikkaa itselleen, ja ihmettelen, ettei ulkoministeriö, joka hyvin tietää tämän tilanteen, tähän asiaan tartu. Meillä on edustustoja, joissa on niin pieni miehitys, että kun yksi henkilö sairastuu, niin Suomesta lennätetään henkilö kolmeksi päiväksi töihin. En näe mitään merkittävää etua siinä, että vedetään nämä resurssit näin tiukalle. Olen tietoinen, että molemmat ministerit täällä tietävät tilanteen, koska he olivat lähettiläiden päivillä kuulemassa näitä samoja kertomuksia.

Kolmantena asiana nostan kansalaisten kehitysyhteistyön. Meillä lisätään tässä varoja reilut 11 miljoonaa, mutta ei yhtään ainoaa senttiä kansalaisjärjestöille. Täällä todetaan kyllä näin selkeästi, että "valmistuneiden evaluointien perusteella esimerkiksi järjestökentän kehitysyhteistyöohjelmilla on saavutettu monipuolisia tuloksia, ja niiden kautta tehtyä kehitysyhteistyötä pidetään tarkoituksenmukaisena". Me kaikki kansanedustajat tiedämme, miten huikeaa työtä suomalaiset kansalaisjärjestöt tekevät kehitysyhteistyössä, mutta tässä talousarviossa se ei näy: ei senttiäkään, sama 65 miljoonaa kuin viime vuonna. Olisi ollut parempi edes jonkinlaisena moraalisenä, henkisenä rohkaisuna laittaa vaikka 5 euroa tänne lisää kuin olla laittamatta mitään. Kehuu, mutta ei laita mitään. Arvoisat espoolaiset ministerikollegat, samasta kaupungista, kyllä minä pidän tätä tosi tosi käsittämättömänä ja surullisena viestinä meidän kansalaisjärjestöille.

Eli lähetystöjen tila, kansalaisjärjestöjen tila — kahdessa kategoriassa jäämme tavoitteistamme. Me olemme asettaneet kehitysyhteistyölle 0,7 prosentin tavoitteen, siitä jäämme vapaaehtoisesti. Emme täytä edes sitä lupaus, jonka ministerit täällä viime kierroksella samassa tilanteessa antoivat, että säilyisi tämä 0,39. Nyt sekään ei säily, siitäkin tinnitään. Ja sitten on tämä kaikkein köyhimpien maiden tuki, 0,20, siitäkin jäämme 0,16:een.

Ei tämä enää nyt vain juhlapuheilla mene. Nyt oikeasti, arvoisat ministerit, ei muuta kuin omatunto peliin, ja luvata edes, että lisätalousarvioletuksessa korjaatte tämän tilanteen, niin saatan syödä yhden piparin hymyillen tänä jouluna.

11.13 Pertti Salolainen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi on viime aikoina tehty hyvin paljon arvokasta työtä, ensinnäkin se, että me kansainvälisesti olemme vahvistaneet asemaamme. Otan esimerkin: pääministeri on tänään Brysselissä, missä päätetään lopullisesti pysyvän rakenteellisen yhteistyön tulevaisuudesta Euroopan unionissa. Tämähän ei tietenkään merkitse sitä, että tämä olisi mikään sotilasliitto, vaan se merkitsee vain sitä, että on tällainen vahva pyrkimys siihen, että yhdessä turvataan EU:n kautta turvallisuutta.

Otan esimerkin siitä, mikä on ollut mielestäni kaikkein tärkeintä: se, että Suomi tässä muutaman viime kuukauden aikana sai ajetuksi PRY:hyn sisään tämän klausuulin 42.7, joka merkitsee yhteisvastuuta turvallisuuspoliittisissa kysymyksissä. Kuten aikaisemmin sanoin, ei tämä vielä merkitse sitä, että tämä on sotilaallisesti ratkaisevan tärkeätä, mutta se merkitsee sitä, että tietyllä tavalla kuitenkin sitoudutaan yhteisvastuullisuuteen turvallisuuden edistämiseksi. Tämä on erittäin tärkeätä. Samoin ovat erittäin tärkeitä nämä bilateraaliset suhteet ja sopimukset, joita on tehty eri valtioitten kanssa, Britannian, Yhdysvaltojen ja Ruotsin kanssa on kehitetty yhteistyötä. Nämä ovat äärettömän tärkeitä kehityskulkuja, joita viime aikoina on tapahtunut.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Yhdysvallat on hieman problemaattinen tällä hetkellä. Yhdysvallat on menettänyt asemiaan maailmassa, maailmanpoliittisena toimijana erityisesti Lähi-idässä, missä muun muassa Arabiliitto ilmoitti, että Yhdysvallat ei enää voi toimia riippumattomana sovittelijana tässä Jerusalemin ja Israelin, Arabi-, Palestiina-kysymyksessä. Tätä tyhjiötä on nyt ryhtynyt täyttämään Venäjän presidentti Putin, ja nyt on kysymys siitä, millä tavalla myöskin Euroopan unioni voisi lähteä tätä tyhjiötä täyttämään ja lähteä toteuttamaan sitä yhteistä ulkopoliittikkaa, josta niin paljon on puhuttu. Tässä on suuri haaste tällä hetkellä Euroopan unionille, että se ryhtyisi voimakkaammin välittämään kansainvälisissä kriiseissä. Sitä on pitkään odotettu, ja nyt siellä on aukko paikka, joka on mahdollinen Euroopan unionin toiminnalle. Ongelmana tässä on tietenkin se, että Euroopan unioni on tällä hetkellä tietynlaisessa sekavuuden ja heikkouden tilassa johtuen muun muassa brexit-operaatiosta ja myös siitä, että EU:n sisällä muun muassa Puola, Unkari ja Tšekki operoivat vähän omaa politiikkaansa, joka ei oikein sovi tähän yhteiseen tavoitteistoon. Oma käsitykseni on se, että Puolan ja Unkarin ja Tšekin osalta olisi otettava kovemmat lääkkeet käyttöön, ja yleensä on niin, että raha on paras konsultti. Euroopan unioni voisi hieman tätä rahahanaa kiristää niitten osalta niin, että ne palaisivat vähitellen riviin ja toimisivat yhteistyössä muiden kanssa.

Täällä on paljon keskusteltu kehitysyhteistyöstä. Ymmärrän sen, että Suomen viimeaikaisessa taloudellisessa tilanteessa ei ole ollut mahdollista kehitysyhteistyövaroja nostaa. No, nyt ulkoasiainvaliokunta on kuitenkin ehdottanut, että tähän on saatava korjaus ja asteittain lähdettävä nostamaan kehitysyhteistyövaroja. Se asteittaisuus voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että lähdetään tästä eteenpäin siitä, että bkt-prosentti ei missään vaiheessa enää pienene. Ei sanota sitä, kuinka paljon sen pitää kasvaa, mutta se ei voi ainakaan pienentyä. [Satu Hassi: Hyvä!] Eihän se, että kansainvälisesti ryhdymme auttamaan, ole mitenkään meiltä pois, koska jos ei esimerkiksi Afrikassa saada jonkinlaista muutosta aikaan tähän väestön massasiirtymiseen Välimeren rannoille, niin siitä on todella huonot seuraukset ja se tulee maksamaan meille paljon enemmän täällä Euroopan unionissa kuin mitä kuvittelemme. Kehitysyhteistyöllä tulisi kaikin tavoin nyt pyrkiä siihen, että tämä väestönkehitys Afrikassa saataisiin toisenlaiseksi ja nämä massamuutokset tyrehtymään.

Saatoitte varmaan, kollegat, huomata, että jokin aika sitten 15 000 maailman johtavaa nobelistia ja [Puhemies koputtaa] biotiedemiestä esittivät hyvin suuren huolensa maailman kehityksestä, lähinnä ympäristökehityksestä ja väestökehityksestä. Kannattaa tutustua siihen tekstiin paremmin.

11.19 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa ministeri Salolaisen puheenvuorossa kyllä kuului pitkä kokemus ja vahva näkemyksellisyys näistä isoista asioista, joita ulkoministeriön hallinnonalalle sisältyy ja mitä pitäisi tehdä. Nämä ajatukset siitä, miten esimerkiksi kehitysyhteistyömäärärahoissa voisimme edetä, ovat varsin hyviä ja kannatettavia.

Itse olen saanut työskennellä valtiovarainvaliokunnassa ja olla jäsenenä myös tässä hallinto- ja turvallisuusjaostossa, jonka alaisuuteen nämä asiat kuuluvat, ja siellä meidän työtämme on johtanut valiokunnan jaoston puheenjohtaja edustaja Niikko, ja hänen johdolla on tehty määrätietoisesti työtä ja käyty läpi tuota budjettikirjaa tehden sinne muutamia lisäyksiä, joista mielestäni huomion ansaitsee muun muassa tämä lisäpanostus radikaalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen viestintään. On tärkeää, että me etsimme keinoja nimenomaan puuttua tämän tyyppisiin tilanteisiin etukäteen, ja tämä toivottavasti osaltaan

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

siinä toimii, kuten myös tämä 400 000 euron lisäys korkotuki-instrumenttiin, PIF-investointitukeen, jolla edistetään siis suomalaisten yritysten vientiä kehitysmaiden julkisen sektorin hankkeisiin.

Tässä keskustelussa niin kuin valiokunnassa ja jaostossakin varsin paljon osuutta on saanut edustustoverkostomme, joka on nyt onneksi tullut siihen pisteeseen, että enää näitä supistuksia ei ole näköpiirissä, ja toisaalta uusiakin edustustoja on saatu avattua, esimerkiksi Bogotáan. Tämä toimiva, kattava, laaja edustustoverkosto on maallemme tärkeä tulevaisuudessa.

Myönteistä on myös tämä uusi edustustojen roolin vahvistaminen, mihin itse asiassa ministeri Salolainen tuossa omassa debattipuheenvuorossaan viittasi ja mikä jäi turhankin pienelle huomiolle debattikeskustelun aikana, että nyt edustustojen roolia lisätään tässä viennin edistämisessä. Se on tärkeä toimintatapamuutos ja toivottavasti näkyy myös jatkossa.

Yksi sellainen, joka meillä jaostossa esille nousi, oli tämä kriisinhallintaoperaatioiden varallaoloasian poistaminen. Se on poistettu, ja se tarkoittaa tietysti sitä, että tämännäyttyyppisessä ratkaisussa olisimme sitten lisätalousarviomenettelyn varassa eikä siten tämä välttämättä tapahtuisi kovinkaan nopeasti. Eli tällainen nopea reagointi poistuu tämän myötä, ja tämä oli yksi huomio, joka tuolla Niikon johtamassa jaostossa esille nousi ja nostettiin myös meidän mietintöön valtiovarainvaliokunnassa.

Tänään on käyty keskustelua myös toimintaympäristön muutoksesta, ja en siihen sen laajemmin mene.

Aivan loppuun haluan ottaa esille vielä tämän kehitysyhteistyörahana, jolla myös aloitin: Se nousee ensi vuonna 11,1 miljoonaa euroa. Se on tietysti oikea suunta, mutta se on täysin riittämätön, kun tavoite on 0,7 prosenttia bkt:stä, mistä ollaan hyvin kaukana edelleen. Siinä mielessä tämä ministeri Salolaisen esille nostama ajatus siitä, ettemme ainakaan enää sen prosenttiosuuden antaisi pienentyä, on hyvä ja kannatettava. Mutta pidetään kuitenkin tuo maali lopulta siellä, mihin sen olemme yhdessä asettaneet.

Myös järjestöjen rahat olivat jaoston keskustelussa laajasti esillä, ja uskoisin, että meidän jaoston vastaava edustaja Pauli Kiuru tulee tätä järjestöasiaa omassa puheenvuorossaan laajemmin käsittelemään, joten jätän sen omassa puheenvuorossani nyt pienemmälle huomiolle.

Arvoisa puhemies! Tuossa debatissa itse nostin esille aseviennin luvituksen, ja pidän hyvänä sitä, että nyt on etsitty määrätietoisesti toimia siihen, että me olemme samanlaisen politiikan edustajia kuin muutkin EU-maat. Me olemme pitkään olleet sellaisessa tilanteessa, että Suomi on itse ahdistanut meidän teollisuuttamme muita maita tiukemmalla asevientipolitiikalla, ja on hyvä, että EU toimii tässäkin yhtenäisesti.

11.24 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Täytyy itsekkin todeta, että on ollut ilo kuunnella meidän kokeneiden ulko- ja turvallisuuspoliittisten asiantuntijapoliitikoiden puheenvuoroja.

Me voimme olla ylpeitä siitä, että Suomen kehityspolitiikan ytimessä on tyttöjen ja naisten asema ja oikeudet. Ministeri Mykkänen valistikin jo siitä, että nämä seksuaaliterveys- ja -oikeusasiat on kyllä meillä huomioitu ja Suomi tukee toiminnallaan sitä, että yhä useampien naisten ja tyttöjen oikeus tehdä heitä itseään koskevia päätöksiä toteutuu ja heihin kohdistuva väkivalta ja hyväksikäyttö vähentyvät.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Arvoisa puhemies! 2015 Eurooppaankin kohdistui voimakas turvapaikkakriisi, muutto-liike, ja sen seurauksena suurempikin yleisö alkoi pohtia ja ymmärtää niitä syitä, mitkä ajavat ihmisiä pois kotimaistaan. Tarvitaan vakautta, luotettavaa oikeusjärjestelmää, mukaan lukien poliisi, ja kehitystä näihin maihin, kehitystä, joka takaa ihmiselle turvallisen ja elinmahdollisuuksia tarjoavan yhteiskunnan. Viittaen edelleen ministeri Mykkäseen, joka sanoi, että meidän on uskallettava olla siellä, missä niitä riskejäkin on.

Ja siitä sitten siirryn kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan, jota ulkoministeri Soini korosti. Eli me tarvitsemme yhtä lailla kehitysyhteistyötä, siviilikriisinhallintaa — Finnfund tekee tärkeää työtä — ja näillä on synergioita, joita täytyy hyödyntää.

Arvoisa puhemies! Sitten tähän resurssipuoleen. Tosiaankin tämän toimintaympäristön muutokseen hallitus vastaa ehdottamalla ulkoministeriön hallinnonalalle muun muassa 150 000 euroa radikalisoitumisen ja terrorismin vastaiseen viestintään, ja tämä tulee muuttoliikeviestinnän päälle. Ja lisäksi ehdotetaan 400 000 euroa korkotuki-instrumenttiin Public Sector Investment Facility -investointitukeen, jossa edistetään suomalaisten yritysten vientiä kehitysmaiden julkisen sektorin hankkeisiin.

Täällä on tullut esille se — ja se on vain kylmä fakta — että ne tarpeet ja tavoitteet, mitä tuolla on ja mitä me voisimme tehdä, eivät vastaa niitä resursseja, mitä meillä on käytettävissä. Ministeri Mykkänen kyllä hyvin perusteli ja kertoi, mikä se tilanne on: kyllähän meillä nyt täytyy sen oman valtiontalouden olla kunnossa, jotta me pystymme myös auttamaan muita maita.

11.27 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Presidentti Macron on kutsunut huomenna koolle ilmastonmuutoskokouksen, kun on kaksi vuotta kulunut Pariisin ilmastokokouksesta. Suomihan oli siellä aktiivinen, kun ympäristöministeri Tiilikainen oli yksi pääneuvottelija ja teki siellä erinomaista työtä. Ilmastonmuutoksen viimeiset tiedot ovat huolestuttavia, ja näkyy pirtin ikkunastakin, että se etenee ja ehkä täällä Suomessa vähän nopeammin kuin muualla.

Nyt ministeri Mykkänen tässä kertoi, että Suomi vastaa huutoonsa Pariisin ilmastokokouksessa perustamalla Maailmanpankin kanssa yhteisen ilmastorahaston ilmastonmuutoksen estämiseen. Meillä on totta kai omakin intressimme. Meillä on yritystoimintaa, joka pystyy tässä auttamaan. Meidän pitää varmasti Suomessa nyt vaikuttaa EU-politiikkaanikin sillä tavalla, että esimerkiksi sen ruokastrategiaa pitää todella tarkastella niin, että me pystymme esimerkiksi ruuantuotannon haasteisiin Suomessa vastaamaan ja niin edelleen.

Yhdysvallathan on presidentti Trumpin aikana ottanut askelia taaksepäin, ja tämä tietysti meitä huolestuttaa. Kuitenkin sinne huomiseenkin kokoukseen näyttää aina Kalifornian johtoa ja Schwarzeneggeriä myöden tulevan osanottajia, niin että siellä myöskin paikallinen toiminta on tärkeää, niin kuin se maailmanlaajuisestikin on. Se on hyvä.

Oikeastaan tiedustelin, voisiko Suomi ottaa vielä aktiivisemman osan tässä ilmastonmuutoksen torjunnassa EU:ssa ja globaalisti, kun me olemme nyt hyvällä tiellä ongelman suhteen ja meillä on kyky vastata näihin politiikan haasteisiin ja krediittiä on tullut Pariisin ilmastokokouksessa.

11.29 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostossa hyvässä yhteistyössä olemme tätä käsitelleet, ja kiitän ministeri Mykkästä ja ministeri Soinia vierailuista jaostossa ja kaikesta siitä informaatiosta, mitä olemme pyydettyäessä saaneet.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Edustaja Heinonen totesi, että jatkan hieman näistä järjestöjen avustuksista, ja niin teen. Täällä ulkoministeriön hallinnonalalla on varattu 1 300 000 ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen avustamiseen, ja tämän avun tulee liittyä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisiin linjauksiin, kansainvälisiin sitoumuksiin ja konfliktin ehkäisyyn, rauhanvälitykseen, pitää muistaa ihmisoikeudet, demokratia ja tämänsuuntaiset linjaukset.

Joku aika sitten näissä järjestöjen avustuksissa siirryttiin tällaisesta suljetusta käytännöstä avoimeen, erilliseen hakuun, mikä oli tervetullut ja suomalaisen yhteiskuntaan sopiva muutos. Avoimuus lisääntyy, läpinäkyvyys lisääntyy, tämä lisää järjestöjen tasa-arvoa ja toiminnan tuloksellisuuden avointa vertailua. Tukea tulee, jos toiminta vastaa niitä linjauksia, joihin Suomi on sitoutunut. Eli ei pidä olla mitään tällaista pysyvää nautintoautomaattia, vaan pitää pystyä perustelemaan, että raha käytetään tehokkaasti.

Jaostossa kiinnitimme tähän asiaan huomiota ja ihan tänne hallinnonalan mietinnön loppuriveille yksimielisesti lisäsimme seuraavan lauseen: "Valiokunta korostaa lisäksi, että avustusta saavien järjestöjen on tärkeää kunnioittaa toiminnassaan oikeusvaltioperiaatetta. Määrärahan jakamisessa tulee huomioida myös ajankohtaiset teemat, kuten euroatlanttinen yhteistyö ja rauhanvälitys." No, mitä tämä suomeksi voisi tarkoittaa ja tarkoittaa? Se tarkoittaa esimerkiksi CMI:n tekemää arvokasta työtä ja esimerkiksi Atlantti-Seuraa.

Sitten muutama sana Finnfundista, jota on tässä sivuttu. Finnfund tekee arvokasta työtä, ja kuten ministeri Mykkänen totesi, Finnfund työllistää myös naisia. Se on myös siinä suhteessa erinomaisen tärkeä asia. Kohteissa, joissa Finnfund on mukana, noin 36 prosenttia työllistetyistä on naisia. Se on hyvä ja lisää sitä perustetta, minkä takia tällaisia pysyviä tuloksia saavuttavia kohteita kannattaa tukea.

Finnfund on ollut esillä näissä veroparatiisiasioissa, ja kuten Mykkänen totesi, tähän kiinnitetään erityistä huomiota. Mitä on tapahtunut 2012, sitä jatkossa pyritään muuttamaan entistä avoimempaan suuntaan ja siihen suuntaan, että tällaisia veroparatiisikykentöjä ei ole. Se ei ole aina kiinni Suomesta eikä Finnfundista, vaan muut näissä hankkeissa mukana olevat saattavat vaatia mukaan omia näkemyksiään siitä, miten rahan pitää kulkea. Mutta tämä on meidän kantamme, että mahdollisimman avoimesti ja veroparatiiseja vältellen, niitä ei pidä käyttää.

Väestönkasvusta on puhuttu muutamaaan otteeseen. Se on merkittävä asia monessakin suhteessa: ilmastotyössä, lasten, naisten, tyttöjen aseman näkökulmasta. Fakta on, että esimerkiksi Afrikassa väkiluku kasvaa nettona jokaisena päivänä 90 000 henkilöä. Maailman väkiluku kasvaa jokaisena päivänä yli 200 000 henkilöä. Tämä kasvu on aivan tolkutonta, ja mikään tuki, mikään kehitystyö ei voi sitä ikään kuin tehdä tyhjäksi. Tämä on yksi niistä juurisyistä, joihin meidän täytyy kaikessa toiminnassa pyrkiä vaikuttamaan, että tähän saadaan korjaavia toimia. — Kiitos.

11.35 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistaminen on yksi Suomen kehityspolitiikan painopisteistä, ja hyvä niin. Tyttöjen ja naisten koulutuksen on pitkään tiedetty olevan avain hyvinvoinnin edistämisessä, köyhyyden torjumisessa ja tänäänkin paljon puhuttaneessa väestönkasvun hillitsemisessä. Naisten osallistuminen rauhanprosesseihin ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon puolestaan on kestävä rauhan ja vakauden edellytys.

Suomalainen koulutusjärjestelmä ja opettajankoulutus ovat maailman huippuluokkaa. Suomi voi tukea kehitysmaiden opetustoimia ja niiden vahvistumista hyödyntämällä koulutusosaamistamme myös kehitysyhteistyössä. Suomen kehitysyhteistyön painopisteen

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

onkin oltava kasvavassa määrin koulutuksessa ja suomalaisen koulutusosaamisen viennissä kehittyviin maihin erityisesti tyttöjen turvaksi. Samalla se voi välillisesti hyödyttää myös meidän kaupallista koulutusvientiämme ja mainettamme koulutuksen osaajamaana. Kysyn ministerin näkemystä siihen, miten suomalainen koulutusosaaminen ja opetusalan ammattilaisemme saadaan nykyistä vahvemmin osaksi kehitysyhteistyötä.

11.37 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös omalta osaltani esitän huoleni ja SDP:n vaihtoehtobudjetti esittää huolensa kehitysyhteistyömäärärahojen tilanteesta ja niistä isoista leikkauksista, mitä tämä hallitus on tehnyt. Me esitämme omassa vaihtoehdossamme 100 miljoonan euron lisäystä, mikä olisi vähintään kohtuullista, kun ajattelee, että vuonna 2016 kehitysyhteistyömäärärahoja leikattiin kerralla 43 prosenttia ja olemme edelleen sillä tasolla. Se on todella huolestuttavaa, eikä sille löydy viisaita perusteluja.

Kaiken kaikkiaan pidän sitä ajatusta järkevänä, mikä tässä salissa on tänään tullut, että tulisi jonkinlaista parlamentaarista yhteistyötä, jossa yli vaalikausien sitouduttaisiin riittävään kehitysyhteistyömäärärahojen tasoon. Se on erittäin tärkeä ja hyvä asia.

Kannamme myös huolta täällä mainitusta globaalikasvatuksen tilasta kansalaisjärjestöjen osalta. Esitämme omassa vaihtoehdossamme lausumaa sen suhteen, että tämä mahdollisuus edelleen kansalaisjärjestöille olisi. Kaiken kaikkiaan tuomme esiin sen huolen, että kansalaisjärjestöiltä on nyt todellakin, ministeri Soini, leikattu aivan liikaa ja se vaikeuttaa huomattavasti tätä työtä.

Puhemies! Otamme kantaa vaihtoehtobudjetissamme myös toisiin tukirahoihin, ja ne ovat näitä ulko- ja Eurooppa-politiikan piirissä toimivien kansalaisjärjestöjen tukia, joiden määrärahataso on niin ikään laskenut vuosien kuluessa. Nyt vielä kävi niin jo kuluvana vuonna, myös tulevana vuonna, että nämä nimet, mitkä järjestöt saavat budjetista, poistui-
vat, jolloin eduskunnalta vietiin tätä valtaa itse asiassa pois. Sillä tavalla tietenkin on käynyt niin, että joka tapauksessa hakijoita on enemmän, määrärahaa on liian vähän, ja tämä aiheuttaa huolta. Meillä kaiken kaikkiaan vaihtoehtobudjetissa panostetaan eri hallinnonaloilla kansalaisjärjestöjen toimintaan ja esitämme lisärahoitusta. Näin ollen myös ulkopolitiikassa tärkeiden teemojen piirissä toimiville kansalaisjärjestöille esitämme 1:tä miljoonaa euroa lisää.

11.39 Aila Paloniemi kesk: Rouva puheenjohtaja! Täällä on puhuttu erittäin hyvin muun muassa naisten ja tyttöjen asemasta, joka on meidän ykkösprioriteettejamme kehitysyhteistyössä, ja hyvä niin.

Pelkkä määrä ei enää riitä, kun puhutaan esimerkiksi koulutuksesta. Nythän valtaosa tytöistä pääsee kouluun, mutta koulutuksen laatu on erittäin huono. On kouluja, joissa ei ole lainkaan opettajia, tai jos joku siellä joskus on, niin he ovat kouluttamattomia. Tytöt joutuvat saniteettitilojen puutteessa pelkäämään raiskauksia kouluissa ja koulumatkoilla, niin kuin tietysti usein tapahtuukin. On hirveän turvatonta lähettää pieniä lapsia kouluun. Eli meidän täytyy ehdottomasti nostaa esille voimakkaammin laadun kehittäminen, ja siinä meillä suomalaisilla on erittäin paljon annettavaa, ja sitä me toki teemme, mutta kannustan ja rohkaisen siihen ja myös seksuaali- ja lisääntymisterveysasian edelleenkin esillä pitämiseen ja sen resursointiin. Se on väestökehityksen ja ihmisoikeuksien kannalta äärettömän tärkeä asia.

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Ennen edustaja Niikon puheenvuoroa totean, että tätä keskustelua käydään kello 12:een saakka ja ministerit saavat puheenvuoron tämän keskustelun päätteeksi.

11.40 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin palata vielä tähän Afganistanin-lähetystökeskusteluun. Arvostamani ulkoministeri Soini ja sitten aikaisempi pitkäaikainen ulkoministeri Tuomioja täällä mainitsivat, että Afganistanista ei vetäydytä, ja eihän tästä ollut kyse — tietenkään Afganistanista ei pidä vetäytyä. Meidän pitää osallistua kriisinhallintaan ja rauhanturvaamisen tehtäviin niin kuin olemme sopineet, ja sitä työtä tehdään. Ainoa asia, mihin halusin puheenvuorollani kiinnittää huomiota, on se, kuinka välttämätöntä on olla läsnä lähetystön kanssa Afganistanissa, koska ne kustannukset ja ne riskit työntekijöille ovat niin suuret, ettei se saatava hyöty välttämättä ole sen mukaista, mitä me odotamme. Toki tämä onnistunut yhden naisen, avustustyöntekijän, pelastaminen on äärimmäisen hyvä esimerkki siitä, että siellä lähetystöllä on ollut tarpeensa, mutta pitkässä juoksussa tätä on rehellisesti myös kustannussyistä tarkasteltava.

Arvoisa puhemies! Afganistanhan saa noin 40 miljoonaa euroa, joista 30 miljoonaa on kahdenvälistä tukea. Tästä noin 10 miljoonaa menee jälleenrakennusrahaston kautta. Tämä jälleenrakennusrahastohan on 1 miljardin suuruinen, jossa Suomi on osuudeltaan käytännössä 1 prosentilla mukana, joten vaikka jos kävisi jostain syystä niin, että Suomi ei olisi mukana tässä Afganistanin rahoittamisessa, tuskin se siihen päättyy. Kyllähän ne muut sen tehtävän hoitavat loppuun.

Se, miksi aikanaan olen kritisoinut tätä, johtuu siitä, että vuonna 2010 Afganistanin hallinto jäi kiinni siitä, että he kavalsivat noin miljardi dollaria varoja, ja siinä myös presidentin veli oli osallisena. Siitä saatiin takaisin 200 miljoonaa. Tästä nousi niin iso kohu, että muun muassa Norjassa vähennettiin kahdenvälisen tuen määrää, mutta samanaikaisesti Suomessa lisättiin. Tämä tapahtui siis viime vaalikauden aikana jo, ja täällä eduskunnassa tästä käytiin keskustelua. Siinä mielessä ei täydy olla täysin sinisilmäinen siinä, mitä niillä rahoilla saadaan aikaiseksi.

Arvoisa puhemies! Näistä viisumikäytännöistä:

On hyvä, että budjettiin on lisätty rahaa näitten viisumikäsittelyiden nopeuttamiseksi. Muun muassa Kiinaan tämmöistä rahaa on tulossa, ja se on kyllä huomioitu erinomaisesti ministeriössä, että tähän saadaan muutosta. Se, mitä omilla esimerkeillä haluaisin nostaa esille ja mistä olen ollut yhteydessä ulkoministeriöön ja myös Suomen Kiinan-suurlähetystöön Pekingiin, koskee sitä viisumin myöntämiskäytäntöä ja -prosessia. Haluan nyt tässä sitä avata muillekin kansanedustajille, jotta ymmärrätte, kuinka vaikeata viennin edistämisen joidenkin osalta on.

Suomeen tulee kiinalainen delegaatio, kuten tuli tulevaisuusvaliokunnan vieraaksi muutama kuukausi sitten syksyllä, kun tänne eduskuntaan tuli kymmeniä kiinalaisia tapamaan eri henkilöitä. Yksi joukko, jossa oli 20 henkilöä, ei saanut viisumia ajoissa, vaikka oli hakenut sitä 8 viikkoa ennen. Syy oli se, että siellä tuli ongelmia sen viisumientekolaitteen tai jonkun kanssa ja se koko homma meni solmuun, ja he myöhästyivät. Toki he pääsivät siten päivän myöhässä tänne, mutta he joutuivat maksamaan uudet lentoliput, he myöhästyivät niistä tapaamisista, mitä he olivat sopineet yrittäjien kanssa, ja se maine, mitä meille tuli, oli kuitenkin vähän kohtuutonta.

Syy, miksi nämä viisumit monesti myöhästyvät, on se, että niitä ei myönnetä, kun niitä haetaan väärin. Suomessa on sellainen käytäntö, kun haetaan viisumia, että jos vahingossa

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

laitat, että haetkin turistiviisumia, ja he huomaavat, että menet tapaamaan yritysedustajia, niin se viisumihakemus hylätään. Sitten jos haet yritysviisumia ja jos teetkin joitain muita reissuja, niin se hakemus hylätään, kun kerrot liikaa heille. Näin on käynyt hyvin monelle kiinalaiselle yrittäjälle, jotka ovat tulleet.

Eräskin kiinalainen yrittäjä kolmannellakaan hakemuksella ei saanut viisumia. Hän tuli Ruotsin kautta tekemään kaupat, mitkä oli sopinut, bioenergian osalta. Tämäkin tapahtui tämän syksyn aikana. Eihän se voi olla näin, että siellä saivarrellaan siitä, onko sillä kiinalaisella liikemiehellä osoittaa, että hän voi 30 euroa päivässä käyttää rahaa Suomessa, vaikka olisi miljonääri taustaltaan. Heiltä pyydetään sen takia jopa kolmen kuukauden pankkiliitotteet ennen kuin saadaan viisumi myönnettyä heille. Tämä käytäntö on ihan lapselista ja naurettavaa. Tämä pilaa Suomen maineen, ja sen takia tässä nyt julkisesti sanon, koska tähän asiaan ei ole tullut millään tavalla muutosta.

Arvoisa puhemies! Tietysti aika tässä loppuu. Olisin halunnut puhua vielä kehitysyhteistyöstä ja viisumikäytäntöjen ja muitten osalta ja tästä irakilaisten palauttamisesta läh- tömaahan, mutta ajanpuutteen vuoksi jätän sen myöhempään puheenvuoroon.

11.45 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa alustavassa keskustelussa edustaja Salolainen lausui mielipiteenään sellaisen, johon yhdyn mielelläni — edustaja Salolainen lähtikin täältä pois. Hän kannatti lämpimästi Business Finlandia, kannatti myös meidän edustustojen työn tehostamista. Nimittäin niin on todettu käytännössä, että kaikki suurlähetystöt, jotka ovat olleet diplomaattien johdossa entisaikaan, eivät ole vielä kukaan saaneet trimmattua työtään kaupalliseen suuntaan niin tehokkaasti kuin haluaisimme. Sen vuoksi jaostomme on mielipiteenään edustanut sellaista, että diplomaattikoulutukseen pitäisi lisätä myös kaupallista koulutusta siten, että he kykenisivät myös siihen työhön, joka on laajempaa kuin normaali vanhanaikainen diplomatia. Tähän puuttui myös edustaja Stefan Wallin, Business Finlandiin, että sen määräraha ei ole yhteenlaskettu yhdistymismäärärahoista. Tietenkin kun tuollainen yhtiömuodossa toimiva ja aatteellinen yhdistys yhdistetään, organisaatiomuutos teettää hallinnollista säästöä ja henkilöstösäästöäkin varmasti, niin silloin ei voida ajatella, että se on yksi yhteen.

Haluaisin myös kiittää ministeri Mykkästä siitä myönteisestä mielipiteestä, jonka hän lausui johtamani jaoston suuntaan, siis työ- ja elinkeinojaoston suuntaan, koska eräs määräraha meiltä tuli UM:n puolelle, 400 000, erittäin suuri määräraha. Olemme havainneet, että meidän työmme liippaa hyvin läheltä useita ministeriöitä, ja haluan kiittää lämpimästi hallintoa ja hallinnollista joustavuutta siten, että aina meidän määrärahamme eivät osu juuri TEMin pääluokkaan vaan liippaavat maa- ja metsätalousministeriötä, tässä tapauksessa UM:ää. Ja täytyy kylläkin myöntää, että paitsi että työmme luonteen vuoksi meillä jokaisella on yleviä kehitysmaa-ajatuksia, niin kyllä tämän meidän jaoston työn luonteeseen kuuluu myös ripaus suomalaisten pk-yritysten vientiponnistelujen hyväksi toimimista, joka tässä on mukana ja sillä tavalla edesauttaa myös sitä kaupallista puolta, jota ministeri Mykkänen kerrassaan mainiosti edustaa.

11.49 Lenita Toivakka kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä viitattiin Business Finlandiin, ja haluaisin tehdä yhden asian selväksi eli sen, että on erittäin hyvä, että rakennetta vahvistetaan ja tehdään tämä uudistus, jotta tämä vienninedistämistyö saadaan yhtenäiseksi kotimaan ja ulkomaan toimintojen kesken ja vahvistetaan nimenomaan sitä ulkomaanverkostoa. Mutta huoli on tietenkin siitä, että edustustot toimivat hy-

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

vin ohuella miehityksellä, ja jatkossa on huolehdittava siitä, että tätä työtä pystytään tekemään paremmin ja vahvemmin hartioin. Voitaisiin valita strategisia painopisteitä, mitkä maat ovat Suomen viennin ja yritysten kannalta tärkeitä, ja vahvistaa niitä. Mutta kysyisin ministeriltä: Huoleni koskee sitä, kun meillä on ollut kuusi kansainvälistymisasiantuntijaa kuudella paikkakunnalla, jotka ovat tehneet erinomaista työtä nyt kaksi vuotta, ja tämä raha on katkolla ensi vuonna. Tulettehan tekemään kaikkenne, että saadaan nämä kuusi työpaikkaa jatkumaan, jotka ovat vahvasti auttaneet suomalaisia yrityksiä kansainvälistymisponnisteluissa, ja mieluummin vielä niitä ja heitä lisää?

Puhemies Maria Lohela: Keskusteluun varattu aika alkaa käydä vähiin, joten kysyn, haluatteko, hyvät edustajat, esittää lyhyitä, minuutin puheenvuoroja. — Edustaja Anttila seuraavaksi.

11.50 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan varapuheenjohtajana nostan esille sen, että vuoden päästä Suomella on puheenjohtajuus Euroopan neuvoston ministerikomiteassa. Tähän liittyen kiitän myöskin ulkoministeri Soinia. Olette tehnyt erittäin hyvän vierailun Strasbourgiin, ja tämä puheenjohtajuuskauden valmistelu on alkamassa. Se on tärkeä asia, meillä on paljon sellaisia asioita, joita me voimme ottaa puheenjohtajavuoteen mukaan.

Mutta varsinaisesti pyysin tämän puheenvuoron kiinnittääkseni huomiota tähän, että kun Suomi on niin valtavasti viennistä riippuvainen maa, niin tämän uudistuksen, joka nyt tapahtuu tässä Business Finlandin taholla, pitää välttämättä onnistua. Siinä yhteydessä tehtiin minusta yksi iso virhe, ja se on se, että näiden vientiasiamiesten, jotka olivat tarkalleen selvillä näistä vientimaista, toimet lakkautettiin — 150 henkilötyövuotta menetettiin tätä kautta. Tämän sanoi ulkoasiainvaliokunnan delegaatiolle New Yorkissa oleva vientiasiamies, ja hän oli siitä erittäin huolissaan.

11.51 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tartun tähän samaan asiaan, minkä edustaja Anttila nosti esille, tähän Suomen Euroopan neuvoston puheenjohtajuuskauteen, joka todella vuonna 2019 on tulossa. Siihen tietenkin varattaneen sitten vuoden 2019 talousarvioon tarvittavat määrärahat. Mutta nämä puheenjohtajuuskauden teemathan ovat jo ajankohtainen asia. Tällä hetkellä meillä, kun katsotaan Euroopan neuvoston jäsenmaita, on kovin huolestuttavaa kehitystä liittyen medianvapauksen ja sananvapauksen, median toimintaedellytyksiin. Kysyisinkin ministeri Soinilta: voisiko tämä medianvapaus ja sananvapaus -teema olla keskeisessä roolissa Suomen Euroopan neuvoston puheenjohtajuuskaudella, sitten kun se aikanaan tulee? Meillä varmasti olisi monia hyviä käytänteitä. Esimerkiksi nämä meidän omat median itsesääntelymekanismit, mitkä monista maista puuttuvat, voisivat olla sellaisia esimerkkejä, joita tämän puheenjohtajuuskauden aikana voitaisiin sitten muille jäsenmaille jakaa ja edistää hyviä toimintamalleja ja mahdollisuuksia muuallakin.

11.52 Jutta Urpilainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin hyvin tyytyväinen ministeri Mykkäsen vastaukseen siitä, että te olette valmis käymään keskusteluja yli puoluerajojen tavasta, jolla me voisimme pitkäjänteisesti kehitysyhteistyötä turvaten myöskin nostaa kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 prosenttiin bkt:stä. Me kaikki ymmärrämme, että vaikka talous kasvaa, mitä me toivomme, ja me kaikki varmaan omalta osaltamme

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

esitämme keinoja sen vauhdittamiseksi, niin tuo nosto ei tule tapahtumaan hetkessä. Juuri sen takia tarvittaisiin yli vaalikautinen suunnitelma tai ohjelma siitä, millä me pystymme toisaalta huolehtimaan siitä johdonmukaisuudesta ja pitkäjänteisyydestä, joka mielestäni meidän kehitysyhteistyössä näkyy, riippumatta oikeastaan hallituksesta. Meillä on tytöt ja naiset yksi painopiste, veronkierron torjuminen, ihmisoikeudet, oikeusvaltioperiaate ja niin edelleen. Minusta olisi hienoa, jos ministeri voisi vielä muuttaa sanat teoiksi ja kutsua eduskuntaryhmien edustajat koolle ja käydä sellaisen keskustelun, onko se tapa kehityspoliittinen toimikunta vai mikä voisi olla se formaatti, jolla tämmöistä yli vaalikautista ohjelmaa valmisteltaisiin. Toivon, että tämä ei jää puheeksi vaan [Puhemies koputtaa] tästä seuraavia tekoja.

11.53 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulkoministeri Soinin puhe oli hyvin selkeä. Hän on selkeä Nato-miesoletettu ja selkeä EU-miesoletettu.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, ministeri Soini vastasi asevientikysymykseen niin, että kun tilanne muuttuu, niin arvio muuttuu. Ja nyt kysymykseni kuuluukin: mikä on hallituksen arvio aseviennistä Lähi-itään? Siitä on tehty useita kirjallisia kysymyksiä. Jemenin tilanteeseen on vuosien ajan puututtu, että Saudi-Arabia ja Arabiemiraatit käyvät siellä sotaa, ja siitä huolimatta on annettu asevientilupia. Onko nyt hallituksen kanta se, että nyt tässä tilanteessa, kun tilanne on pahemmin kriisiytynyt Lähi-idässä, se lopetetaan?

Toinen kysymys koskee Israelin ja Palestiinan tilannetta. EU:n ulkoministerit tapasivat Netanjahun aamiaistapaamisella. Tilanne on erittäin hankala. Yhdysvallat on Jerusalemiin siirtämässä suurlähetystöään, tilanne on kriisiytymässä. Mikä oli ministereiden viesti? Oliko se kahden valtion ratkaisu — se, [Puhemies koputtaa] ettei pidä Israelin ja Palestiinan tilannetta provosoida?

11.54 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön tilaama ohjelmatuen riippumaton kokonaisarviointi tältä syksyltä toteaa, että järjestöjen kehitysyhteistyö on tuloksellista. Nämä järjestöt tavoittavat kaikkein heikoimmassa asemassa olevat kehitysmaiden ihmiset, ja juuri sen takia, että he tavoittavat niitä, joita muut toimijat eivät välttämättä tavoita, järjestöjen työ on erittäin tärkeää. Tärkeää onkin, että järjestöjen kehitysyhteistyö, humanitaarisen avun jatkuvuus ja järjestörahoitus turvataan myös jatkossa. Miten arvioitte tämän budjetin valossa sen, miten tässä käy?

Toinen asia, mikä huolestuttaa, on jo edustaja Sarkkisen täällä esiin nostama mahdollinen globaalikasvatusrahan muutos.

Eli näihin asioihin toivoisin vastausta.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Soini, ruhtinaalliset 3 minuuttia.

11.55 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa puhemies! Muutama asiaan pystyn vastaamaan näissä aikarajapuitteissa.

Olen erityisen iloinen, että edustajat Laukkanen ja Arhinmäki tulivat saliin — kun esittivät kysymyksensä, olivat välissä poissa — sille annan arvoa.

Kirjanpitoarvo meidän lähetystöissä on, mikäli muistan oikein, noin 200 miljoonaa, eli tämä asia on todella tärkeä. Meillä on iso omaisuus lähetystöissä, ja meillä on iso korjausvelka myöskin. Nämä ovat tärkeitä asioita. Nämä ovat hyviä näkökohtia, ja nämä otetaan

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

vakavasti. Uskallan kyllä myös sanoa, että ne näkemykset on niin hyvin teillä perusteltu, että kun käydään jatkossa neuvotteluja valtiovarainministeriön kanssa, niin näitä perusteluita mielellään ministeri käyttää.

Euroopan neuvostosta tuli paljon puheenvuoroja. Olen siitä tyytyväinen. Sekä edustajat Parviainen, Honkonen että Anttila ottivat tämän esiin. Kävin Thorbjørn Jaglandin kanssa hyvän keskustelun. Siellä on kyllä aika paljon nyt ongelmia, koska meillä on sellainen uhka päällä, että sekä Turkki että Venäjä saattavat vetää merkittävän osan rahoituksesta pois. Silloin syntyy noin 50 miljoonan vaje. Euroopan neuvosto on tärkeä ihmisoikeuksien kannalta, sääntöperusteisen yhteistyön kannalta ja myöskin sellaisten agendojen kannalta, mitä me viemme eteenpäin, naisten ja tyttöjen oikeuksia. Seuraava huippukokous, ne ovat kerran vuodessa, on Kööpenhaminassa. Menen sinne keväällä, osallistun siihen.

Medianvapaus ja sananvapaus laajasti liittyvät nykyisin tavallaan myöskin hybridivaikuttamiseen, kybervaikuttamiseen, sosiaalisen median manipulointiin, moneen tämän tyyppiseen. Tämä on hyvin tärkeää.

Sitten muutama asia Israelista ja Palestiinasta. Tämähän herättää hirveästi tunteita. Netanjahu tuli tälle EU:n ulkoministereiden aamiaiselle, mikä oli hyvä. Hän tuli sinne ensimmäisenä Israelin pääministerinä 22 vuoteen. Se on äärimmäisen merkittävää. Ja nyt on myös tavoite, että presidentti Abbas tulisi sinne ensi vuonna, jotta saadaan keskusteltua.

Eihän tämä Trumpin ilmoitus sinänsä muuttanut millään tavalla sitä ilmastoa tai niitä mielipiteitä, mitkä eri puolilla ovat. Israel pitää Jerusalemia pääkaupunkina ja niin pitävät myös palestiinalaiset — käytännössä, sitten jos heillä joku kerta valtio on. Kahden valtion malli on se, mikä tässä tavoitteena on. Mutta rauha pitää saada, ja sota pitää saada loppumaan. [Antero Laukkasen välihuuto] — Ei voi olla niin, edustaja Laukkanen, kuunnelkaa, ei voi olla niin, että jatkuvia terroritekoja, raketti-iskuja ja muita on. Pitää olla myös niin, että Israelin legitiimit turvallisuusedut ovat turvatut, mutta pitää olla myös niin, [Puhemies koputtaa] että kaikkien alueiden ihmisoikeudet siellä turvataan.

Vielä ihan loppuun edustaja Arhinmäen kysymykseen aseviennistä. Siinä on vakiintunut käytäntö: Ministeriö valmistelee asian, sitä varten on työryhmä. Sitten ulkoministeriön kanta katsotaan, ja lopullisestihan valvontaluvat päätetään valtioneuvoston istunnossa.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mykkänen, 3 minuuttia.

11.59 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Kai Mykkänen: Arvoisa puhemies! Kiitos laajasti rakentavista ja kannustavistakin puheenvuoroista.

Täällä edustajat Vikman ja Paloniemi viittasivat tarpeeseen lisätä erityisesti koulutukseen tähtäävää työtä osana meidän tyttöjen ja naisten aiemminkin voimistuvaa painotusta. Tähän liittyen on todella niin — niin kuin tuli tässä esiinkin — että jos 20 vuotta sitten tehtiin globaalistikin tärkeä päätös, että jokaisen lapsen pitää päästä kouluun, niin tämä on sinänsä toivoa herättävästi yllättävänkin pitkälti totta tänä päivänä, kun menee Nigeriaan tai Tansaniaan. Koulu aloitetaan myös tyttöjen osalta hyvin laajasti.

Nyt ollaan enemmän siinä läpäisyyssä, jossa — kuten viitattiin — aivan yllättävätkin tekijät meidän ympäristöstä katsoen, kuten vessassa käymisen turvallisuus ja raiskausriski koulumatkoilla, ovat niitä rajoittavia tekijöitä, ja näiden osalta teemme koko ajan töitä esimerkiksi väestörahaston ja Unicefin, UN Womenin kanssa ja meidän kahdenvälisissä maaohjelmissa erityisesti Mosambikissa, Etiopiassa, Nepalissa ja Myanmarissa, missä koulutus on meidän pääpainopiste. Vielä se, mikä myös tuli tässä hyvin esille, on se, sanoisin,

Budjetin alikohta PTK 138/2017 vp

että läpäisynkin osalta onneksi useimmissa maissa tyttöjen läpäisy myös peruskoulusta on paranemassa nyt nopeasti. Seuraavaksi olemme laatuhaasteen edessä, eli valitettavasti oppimistulokset ovat vielä jotain aivan muuta kuin mihin me olemme Suomessa onneksi viime vuosikymmeninä tottuneet, ja tähän panostamme näissä meidän ohjelmissamme kyllä niin paljon kuin vain pystymme.

Erityisesti Vikmanin osalta viitattiin suomalaisten koulutusinstituutioiden mahdollisuuksiin, ja tässä ehkä — kun pyydettiin joitain huomioita, mitä voisi olla paremmin — sanoisin, että meidän vahvimmat yliopistot voisivat ottaa enemmän strategiansa ytimeen sen osaamisen viemisen myös ulospäin. Siellä se on ehkä vielä hieman sivuosassa verrattuna siihen valtavaan potentiaaliin, joka suomalaisen koulutuksen brändiarvoon todella kaikkialla sisältyy.

Edustajat Viitanen ja Laitinen-Pesola viittasivat järjestöjen tukemiseen. Ensinnäkin sanoisin sen, että kun me nyt juuri valmistaudumme tekemään päätöstä seuraavan neljän vuoden ohjelmasta näille tärkeimmille parillekymmenelle järjestölle, se on 200 miljoonan euron päätös näille 20 järjestölle. Kyllä me puhumme edelleen aika merkittävästä panoksesta veronmaksajilta siihen järjestöjen tärkeään työhön, vaikka toki ollaan niukemmissa varoissa kuin mitä aivan parhaina vuosina ollaan oltu — nyt ollaan siinä noin 10 vuoden takaisessa tasossa sinänsä, jolloin ei tässä nyt ihan kivikaudella olla. Tätäkin rahaa tullaan nyt katsomaan aiempaa voimakkaammin tulospäätteisesti sikäli, että ne järjestöt, jotka neutraalissa pisteytyksessä ja evaluaatioiden pohjalta pystyvät esittämään tuloksellista ohjelmaa, saavat kasvavaa budjettia ja sitten vastaavasti osalla raha pienenee. Ja tähän ei edes ole lain mukaan mahdollista antaa yleisavustusta, vaan nimenomaan tulospäätteistä avustusta ohjelmaan.

Viestintä- ja globaalikasvatustyön osalta sanoin jo, että sitä harkitsemme vielä tammi-kuussa, onko Opetushallituksella paremmat edellytykset saada enemmän aikaan sillä rajallisella muutaman miljoonan euron osuudella jakamalla se heidän kauttaan vai teemmekö sen jatkossakin itse.

Juhantalo ja Toivakka viittasivat viennin edistämisen tärkeyteen. Maajohtajuus suurlihettiläiden kulttuurimuutoksena: Olen ollut myönteisesti yllättynyt viimeisen vuoden aikana siitä, kuinka kaikkien haasteiden jälkeenkin se kulttuurin muutos UM:ssä kuitenkin etenee edustustoissa. Hyvässä yhteistyössä ulkoministeri Soinin kanssa olemme tätä vieneet. Ja Toivakka viittasi näiden kuuden [Puhemies koputtaa] erityisasiantuntijan jatkoon — kyllä, se on tunnustettu, että se on keskeinen kysymys nyt jo kevään aikana ratkaista, kun määrärahat [Puhemies koputtaa] sitten jatkoon ovat katkolla. Ja kun kiititte minua monista sellaisista painopisteistä, joita olette itse olleet laittamassa vahvemmalle tolalle, niin kiitän vastaavasti, että tältä pohjalta on ollut erittäin [Puhemies koputtaa] hyvä jatkaa.

Puhemies Maria Lohela: Yleiskeskustelu ja pääluokan käsittely keskeytetään.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.